

חדון

ביטאון עמותת הסיירת

נובמבר 2021 | גיליון מס' 2

בביטאון:

- « חדשות מבית ופעילות העמותה.
- « עם צימל - מילדות בחיפה ועד חרוב במלחמת ששת- הימים.
- « הטור האישי של עמי מורן וקובי מרון.
- « מרדף וואדי עוג'ה.
- « המסע מעין פשחה לעין גדי.
- « הניסיון לחטוף לנו לוחם.
- « רעות ואחוות לוחמים נשמרות - כך גם המפגשים.
- « עם לוחמי סיירת-חרוב הצעירה בסרטבא ותל-נוף.

בשעה:

מבצעי "קינמון" ו"קרדינל"
במזרח ים המלח

מסדר הסיירת הצעירה

מפגש עם נוער עיינות קדם

תוכן העניינים

- 3 • **מה בבית** עדכונים וחדשות בעמותה – ישראל שי (שיבק).
- 7 • **מאז ועד עתה** על מפגש עם צימל (אריה צידון), מפקדה השני של סיירת חרוב - כתבת רמי דנוש.
- 11 • **טור אישי** יום הכיפורים שלי – כתבתו של מ"פ הרב"טים קובי מורן.
- 14 • על הגיגים של כסוף שיער, עמי מורן.
- 15 • **כך היינו** מרדף ואדי-עוג'ה (נחל ייט"ב), אפריל 1968 – כתבתו של עמי מורן.
- 22 • מעין פשחה-לעין גדי – ממרחק 54 שנים מביא לנו עמיקם מתוקי תיאור ורשמים ממסע הסיירת 'בעקבות הפלמ"ח'.
- 24 • ניסיון חטיפת לוחם סיירת-חרוב – רמי דנוש מראיין את גרשון אור (אורבך, 08.72).
- 26 • **ממשיכים יחד** יובל חלף מאז גויס מחזור פברואר 1971. על מפגש היובל בדבריו של חיים פרידמן-יהב.
- 29 • .....וכשנה אחר כך התגייסו מחזורי מאי-אוגוסט 1972 ועל מפגשם בחלוף 49 שנה יספר עמי מורן.
- 31 • **דור ההמשך** ההעפלה לסרטבה לקראת מסדר "תום-מסלול" הפכה מסורת בסיירת הצעירה. עמי מורן הצטרף אל המעפילים לפסגה ולמסדר הענקת סמל הסיירת.
- 33 • ב-1966 נוסדה סיירת-חרוב הוותיקה בתל-נוף. בעבור 55 שנה נחנך ביה"ס של סיירת חרוב הצעירה בתל-נוף.

בשער

מבצעי "קינמון וקרדינל"

מזרח ים המלח - לוחמי סיירת-חרוב באימון סירות-גומי ובשפך נחל זרקא תופשים ציוד ואמל"ח מחבלים.
עוד על הפעילות במזרח ים המלח ב-
www.484.co.il

צילומים: באדיבות יוסי קולר

מפגש עם נוער עיינות-קדם

במסגרת מיזם המפגשים עם נוער חוות מעייני-קדם - יוצא סיירת-חרוב, עמוס גולדבלט (02.71) במפגש העשרה עם נוער החווה. בני הנוער מסייעים לנו ופועלים עימנו בפארק סיירת-חרוב/גבעת הרעות.

צילום: שני תומר, רכז הנוער בחווה

לזכר הנופלים ולהערכת מור"ק

במסדר סיום מסלול הכשרת לוחם בסיירת-חרוב, המתקיים סמוך לאתר ההנצחה בבקעת הירדן, מכבדים לוחמי הסיירת הצעירה את נופלי חרוב ומביעים הערכה למור"ק.

צילום: יחיאל אקוע (05/08.72)

חרוב - ביטאון העמותה יוצא לאור מטעם הוועד המנהל של "עמותת סיירת-חרוב"

כתובת: הכלנית 11, ת.ד. 417 כוכב יאיר 4486400

דוא"ל: SHISR1@BEZEQINT.NET או ע"י אתר העמותה ב- WWW.484.CO.IL טל': 09-7493-58, 050-5271186

צוות איסוף, עריכה והפקה:

- ישראל שי (מ-66)
- מנחם נפה ז"ל (בעת ההפקה נציג משפחות הנופלים)
- עמי מורן (08.72)
- רמי דנוש (08.72)

כתבות בביטאון זה הן פרי-עט, על דעת ובאחריות כותביהן בלבד.

זכויות יוצרים – אנו פועלים כמיטבנו לאתר ולציין את מקור הצילומים והתיעוד בביטאון זה. יתכן ולעיתים נציג תיעוד שמקורותיו אינם ידועים לנו. נשמח כמובן לציין קרדיט למקור או יוצר שיקימו עמנו קשר

סא"ל גל ריץ' – איגרת פרידה

סמוך לחגי תשרי תשפ"ב, אוגוסט 2021, סיים סא"ל גל ריץ' את תקופת כהונתו כמפקד סיירת חרוב הצעירה. את גל היכרנו עוד בהיותו סמג"ד חרוב בחטיבת כפיר והוא האיש אשר לידינו נמסר ע"י תא"ל (מיל.) יוסי קולר (היה מפקד סיירת חרוב ובעבר יו"ר העמותה) דגל היחידה המקורי ביום בו הוקמה סיירת חרוב המתחדשת. בשיתוף הפעולה עם העמותה ובהערכה רבה למור"ק ידע גל להמשיך את דרך קודמו (ומי שהיה מפקדו, סא"ל אורן צבר) ופעל לקידום והידוק הקשר עם יוצאי סיירת-חרוב המיתולוגית.

באגרת פרידה שהעביר לנו עם סיום תפקידו בערב ראה"ש תשפ"ב, כותב גל ריץ':

חברי עמותת סיירת חרוב היקרים,

לפני 4 חצי שנים, במרץ 2017, כאשר הייתי סמג"ד חרוב, הייתה שותף לתחילתו של מסע הפיכת גדוד חרוב לסיירת. בצהרי אותו יום, אספנו את הלוחמים הצעירים והפגשנו אותם עם ותיקי הסיירת ובראשם מי שהיה יו"ר העמותה ומפקד הסיירת בעבר, תא"ל (בדימוס) יוסי קולר. במעמד מכובד, העניק לי קולר את דגל הסיירת המיתולוגית ונתן לכולנו את ברכת הדרך.

כמה שעות לאחר מכן, צעדנו ברגל מחדר ההנצחה של חללי חרוב שבאתר המועצה האזורית בקעת-הירדן, עד לאנדרטת הבקעה, שם מנוצחים נופלי חטיבת הבקעה וביניהם כמונן נופלי היחידה. ותיקים וצעירים כאחד, הצטופפו תחת אותה אלונקה. לא היה מדובר בטויל של סבים ונכדים. תחושת השותפות גישרה על פערי הגילאים וההתרגשות הייתה בשיאה. הייתה שם אווירה מחשמלת. כולנו הרגשנו שעשינו משהו גדול. סקרתי את העיניים של מי שנכח שם, חשתי את הרוח ואמרתי לעצמי, שאני חייב לעמוד יום אחד בראש היחידה הזו. כשנה לאחר מכן, במסגרת התמודדותי על תפקיד המג"ד, אמרתי למפקד החטיבה: יש לי רק בקשה אחת, אני רוצה להיות מפקד סיירת-חרוב.

גל ברצועת עזה
צילום: דוברות חטי כפיר

בקיץ 2019, נכנסתי לתפקידי עם מרץ רב, כשכל ייעודי היה להוביל לקפיצת מדרגה של ממש ביחידה. לא תיארתי לעצמי, עד כמה הקפיצה הזו תהפוך לזינוק.

בינואר 2020, לאחר התקלות מוצלחת שלנו בגבול רצועת עזה, הגיע הרמטכ"ל לתחקור האירוע. הוא ניצל מעמד זה בכדי להכריז על חטיבת כפיר כחטיבת חי"ר אש מתמרנת ובראשה סיירת חרוב. הכרת הרמטכ"ל השתלבה היטב עם ה-DNA של חרוב לדורותיה: יחידה משימתית, נחושה וקשוחה, עם מורשת קרב ענפה. יחידה, שכאשר אתה מצבי לה יעד, היא תחתור בכל כוחה להשיגו. שילוב זה הבעיר אש במנועי תנופת היחידה. בתוך חודשים בודדים היחידה שינתה את פניה:

- שיפרנו את תהליך מיון הלוחמים ואיכותם.
  - קלטנו קצינים ונגדים איכותיים לשורותינו, לתפקידים חדשים שלא היו קיימים קודם לכן.
  - קלטנו אמצעי לחימה מתקדמים, מכפילי כוח למלחמה.
  - הקמנו בית ספר להכשרת לוחמים.
  - אימנו את עצמנו בתנאים הכי קרובים למציאות שדה הקרב. מציאות שכללה פה ושם כמה גבעות ברחבי המדינה.
  - השתדלנו לעמוד על הפודיום בכל מקום שהיה בו אלמנט של תחרות.
  - ומעל הכל הגענו להישגים מבצעיים רבים שעצבו את המציאות הביטחונית בסביבה בה פעלנו.
- לאורך כל תקופת השינוי (שעדיין בשיאו), מפקדי היחידה וחייליה שמרו על קשר רציף עם עמותת יוצאי הסיירת. חברי העמותה ובראשם יו"ר העמותה תא"ל (בדימוס) יהודה בר, ייעצו, תמכו והיוו חלק בלתי נפרד מעשייתה ומהתפתחותה. זוהי הזדמנות חשובה עבורי לומר לכם, אנשים יקרים, תודה.

ולסיכום, הייתה לי זכות ואחריות גדולה ליטול את לפיד הובלת היחידה. הקשר עם עמותת הסיירת בשילוב המשפחות השכולות מהווה מקור כוח עצום ליחידה, הפועלת לילות כימים למען ביטחונם של אזרחי מדינת ישראל. הקשר מזכיר לנו את גדול אחריותנו לעמידה במשימה - בד בבד עם שמירה על שלום אנשינו. על מנת לחזק את מורשת הקרב בקרב הדור הצעיר, הוצאנו לאחורונה לאור את ספר מורשת היחידה, מיום הקמתה ועד ימינו. כולי תקווה שבעזרתו, נעמיק את שורשינו מן העבר ונשכיל ללמוד ולהטמיע את הלקחים כדי ליישםם בעתיד.

מאחל לכולכם שנה טובה, שנת בריאות, מלאה בהצלחות.

שלכם, גל ריץ', סא"ל

מפקד סיירת חרוב 2019-2021

* * *

כולנו בעמותת סיירת-חרוב מאחלים לגל הצלחה רבה בהמשך דרכו בצבא

ובכל משעול אליו יפנה ויפעל.

עמיתינו יוצאי סיירת-חרוב, משפחות הנופלים, אנשי סיירת-חרוב הצעירה שלומות

חלפו מספר חודשים מאז ראה אור הגיליון הראשון של ביטאון העמותה. תקופה בה פעל צוות הביטאון לאיסוף מידע ותייעוד אודות אירועי עבר בתולדות סיירת חרוב הוותיקה, פעילות העמותה ויוצאי היחידה המיתולוגית בהווה וגם מקומה של הסיירת הצעירה לא נפקד והנה, הגענו הלוס. גיליון שני רואה אור.

למשימת הכנת גיליון 2 יצאנו ארבעה. אחד מאיתנו אבד לנו לעולם. מנחם נפה ז"ל, שהיה דמות מפתח בפעילות צוות הביטאון, נציג משפחות הנופלים וחבר וועד העמותה חלה בקורונה. למעלה משבועיים נאבק מנחם במחלה האכזרית והמתעתעת הזו, ידע עליות ומורדות אך לא יכול לה. ב-30 אוגוסט 2021 מנחם נפטר. עשייתנו הואטה (איך לא?! מכה קשה!) – אך לא פסקה. ברור היה לנו, צוות הביטאון, כי חייבים אנו למנחם את השלמת המשימה בה החל עימנו. יהי זכרו ברק!!

מפאת המגיפה השוררת גם בישראל, גם השנה מנועה הייתה העמותה מלקיים את טקס האזכרה השנתי לנופלי חרוב ומערכות ישראל ששרתו בסיירת. אולם אין אנו שוכחים וגם בגיליון השני אנו מעלים זכרם של חברים שהלכו מאיתנו.

מְצַרִים אנו על כי טרם הצטרפו אלינו שותפים לעשייה מקרב עמיתינו לשיירת בסיירת-חרוב. ככל שהולכת ונפרשת קשת מפגשינו עם יוצאי הסיירת ותייעוד לסוגיו המגיע לידינו, כך נחשפים אנו לעוד-ועוד פרשיות ואירועים אשר אם לא יועלו על הכתב, יאבדו לעד. העניין בעשייה זו הוא רב. אולם ללא הרחבת השותפות לעשיית צוות הביטאון לא נוכל לכמות המידע והעמדת משאבי הזמן לטעם העלאת הדברים על הכתב והטמעתם באתר הרשת של העמותה. אנו פונים כאן שוב וקוראים לעוד-ועוד חברים להצטרף אלינו לעשיית שימור מור"ק סיירת-חרוב והנחלתה. לצערנו גם בהשגת תיעוד כתוב או מצולם לא ראינו ברמה רבה. אנו פונים ומבקשים שוב מחברים שבידיהם תיעוד כזה, להעבירו אלינו. הרי מאחרי כל מסמך או צילום מצוי סיפור, אירוע.....

ללא סיוע מקצועי לא היה עולה בידינו להשלים גיליון זה. מרב תודות ליוצא סיירת-חרוב יצחק טריואקס (2.72) המבצע עבורנו בהתנדבות עריכה לשונית, לגרפיקאי אבי אשכנזי - חברו הקרוב של מנחם נפה ז"ל - ולכל מי שסייעו בידינו להפיק ולהוציא אל האור את גיליון מס' 2 של "חרוב - גיליון עמותת הסיירת".

בברכה

צוות הביטאון - ישראל שי, רמי דנוש, עמי מורן ובלב כולנו מנחם נפה ז"ל.

חדשות ועדכונים

י. שי (מייסדים 66)

מנחם שנפטר ביום ב', 30 באוגוסט 2021. כבן 64 במוותו. הצעיר שבחברי ועד העמותה הלך מאיתנו.

מנחם נטמן בבית העלמין החדש של באר שבע. עשרות ליווהו בדרכו האחרונה. מספר חברים ייצגו את העמותה לצד בני המשפחה האבלה. עוד היו שם חבריו לתחנות החיים השונות – משנות ילדות, נערות, בגרות, קריירה – ועד עתה. "איש של אנשים" נכתב. שם, בבית העלמין, ראינו ושמענו רבות מעבר לאשר ידענו על מנחם. אדם מוכר ואהוד מאוד בעירו. חברים סיפרו על "איש מלכד", "איש של החיים", שמעו יצא כחובב אוכל טוב, היה יצירתי מאוד וחבר טוב.

על מנחם כתב צביקה צוק:

בצער רב נפרדנו השבוע ממנחם נפה חברנו. מנחם הלך מאיתנו בטרם עת והוא רק בן 64. הלב נשבר. מנחם היה בשבילנו הדמות לאח שכול הדואג למשפחה ולכלל השכולים, זה שמאחד את כל המשפחה תומך באָחיו ובאמא. מרגע שהצטרף לוועד המנהל של עמותת סיירת חרוב הוא נרתם לכל משימה, בעיקר בנושא הקרוב אליו: עריכה, עיבוד ועיצוב, המהווים חלק מתחום הקולנוע בו עסק. מנחם הגיע לכל פעילות של הסיירת, העמותה וועדת ההיגוי מבאר שבע במוניות וברכבות. מנחם נדבק בקורונה רגע לפני החיסון השלישי עת שצפה במשחק כדורגל של הפועל באר שבע – אהבתו המיוחדת. כה עצוב על אובדן גדול לנו ולמשפחה. היתה לי זכות לגייס אותו לוועד העמותה ותרומתו היתה רבה, כנציג המשפחות השכולות וכאדם שראה את הנושא הזה בדרך שלו. יהי זכרו ברוך.

חלף כחודש וב-29 בספטמבר 2021, במלאת 30 למוותו, שבנו אל בית העלמין בבאר שבע לפקוד את קברו של מנחם. מגן העמותה לזכרו של מנחם הוגש לאחיו ולבנו על ידי תא"ל (מיל') יהודה בר ("ב"), עד לאחרונה יו"ר העמותה) שבדבריו אמר:

הצטרף להקמת התשתית. רמי דנוש, עמי מורן ואנוכי פנינו אל התוכן - ומנחם פעל עמנו כאמון על העיצוב וחזות הביטאון. זכינו לפעול עם איש צוות אשר טוב ממנו לא יכולנו לבקש. מנחם הביא לנו מניסיונו המקצועי בפרסום כתבי עת, גייס את חברו הקרוב, הגרפיקאי אבי אשכנזי, והיה פעיל מעשית בהפקת הגיליון הראשון. מנחם החל עמנו את הפקת הגיליון השני ואז באה המהלומה!!!

שבת, 7 באוגוסט 2021, בשעת אחר צהרים שלחתי למנחם הודעת וואטסאפ בעניין סרטון שהוצג באולם ההנצחה בבקעה (מנחם, אייל בריברם – אח שכול נוסף, אחיו של יוסי ז"ל – ויחיאל אקוע סייעו בידי לעדכן את הסרטון). בתשובה מספר לי מנחם כי לקה בקורונה והוא נמצא בבית החולים סורוקה.

"צא משם הכי מהר שאתה יכול", אני כותב לו. "צריך אותך בריא ובתפקוד מלא". ולהמחשת כוונה שולח לו את זרוע האימוג'י המאוגרפת. "מחכים לך" אני מוסיף.

"תודה רבה... הרבה כוח אתה נותן לי". עונה מנחם.

מאוחר יותר התקשרתי ושוחחנו. מנחם התקשה. מסיכת ההנשמה על פניו. הוא מספר כי כנראה "חטף" את הנגיף במהלך צפייה במשחק של הפועל באר שבע. הוא חוסן פעמיים וקבע מועד לחיסון שלישי מספר ימים לאחר מכן. מחליפים עוד מספר מילים ומסכמים לשוחח למחרת.

8 אוגוסט 2021, שעת בוקר מוקדמת. "בוקר טוב, מנחם" אני כותב. "מה מצבך? אתה מדבר בטלפון?" ומבלי להמתין למענה אני ממשיך, "אם נדרש סיוע כלשהו – רק דַּבְּרִי!"

"העבירו אותי לטיפול נמרץ קורונה", עונה מנחם. "אני יכול לדבר בטלפון אך לא להרבה זמן... מתי נוכל לדבר?" "עכשיו" אני משיב ומתקשר אליו. השיחה קצרה. נשימתו של מנחם כבדה מאוד, הוא מתקשה ביותר, וכך אנו נפרדים.

את שיחות ההמשך על מצבו של מנחם והקרבת הקשוח שניהל בהיותו מורדם ומונשם אני למד מבנו, יהודה יבדל"א (על שם דודו ז"ל כמובן), עמו שוחחתי כמעט מדי יום. משך כשלושה שבועות לחם מנחם בעיקשות. היו רגעים בהם נדמה היה כי הנה, הוא יוצא מהצרה הזו ויכול לנגיף הנבזי והערמומי. תקוות שווא או משאת לב. המציאות שונה. לצער כולנו, לאחר מאבק קשה הכריע הנגיף את

לחרובניקים שלומות

סיימנו מספר חודשי עבודה ואנו עם גיליון שני של ביטאון העמותה אותו אנו מקדישים לזכרו של מנחם נפה ז"ל, עמית יקר מאוד בצוות הביטאון שהלך מאיתנו במהלך הכנת גיליון זה. מנחם תרם לנו רבות כחבר ועד העמותה וכנציג משפחות החללים.

מנחם נפה ז"ל. צעיר חברי ועד העמותה צילום: אבי אשכנזי

משך שנים עמד מנחם בקשר הדוק עם העמותה. בעיקר עם אָחיו לנשק של אחיו הבכור, יהודה ז"ל, שנפל בקרב בעיר סואץ במלחמת יום הכיפורים. הוא בלט כמייצג המשפחות השכולות עוד בטרם נמנה על חברי ועד העמותה ופעל לקידום מטרותיה. עם כניסתו לוועד העצים את תרומתו ברעיונות, בעשייה ובייצוג משפחות הנופלים. מפעל הנצחה אותו יזם מנחם הוא טורניר הקט-רגל השנתי לזכר אחיו. הטורניר, שהפך למסורת בבית הספר המקיף א' בבאר שבע, הפך ליום מפגש שנתי בין משפחת נפה – לוחמי קרב הסואץ – ותלמידי ביה"ס. כולנו מקווים כי גם לאחר מות מנחם ימשיכו בכך משפחת נפה והנהלת ביה"ס

"איש של אנשים" היה מנחם. אופיו תאם לעיסוקיו. איש ברוך כישרונות: תסריטאי, מפיק, פרסומאי, איש חברה ו"אוהד שרוף" של הפועל באר שבע, אשר יש אומרים כי נדבק בנגיף הקורונה עת צפה במשחק הקבוצה. את כישרונותיו הביא מנחם גם אל העמותה. אמר ועשה. דיבר על גיוס כספים מפנה מיד, בדרכו הוא, לידידיו שבקרב משפחות הנופלים שנענו לו. אמר "ביטאון העמותה" – ומיד

30 יום חלפו מאז פטירתו של חברנו מנחם.

עצוב וקשה לעמוד פה מול הקבר הטרי ולדבר על מנחם בלשון עבר. אנחנו ניצבים פה, חבריו, לכבד את זכרו, לכבד חבר פעיל, חבר שמפעל הנצחת הנופלים והקשר למשפחות השכולות היה חלק ממנו. חבר שדאג ופעל ללא לאות כדי שלא נשכח את חברינו לסיירת שנפלו בדרך.

מנחם הצטרף למשפחת סיירת-חרוב בנסיבות טרגיות, ב-24 באוקטובר 1973, בעת שאחיו יהודה ז"ל לוחם בסיירת נפל בקרב הקשה בעיר סואץ.

בשנים האחרונות הצטרף להנהלת העמותה כחבר המייצג את המשפחות השכולות. אנחנו, חבריו ושותפיו, למדנו להכיר איש ערכי, מסור, יצירתי, בעל יכולות, עם לב רחב שמוכן לתרום מזמנו ומכישוריו לקידום מטרת העמותה ובעיקר להנצחת הנופלים והקשר עם המשפחות השכולות.

מנחם ידע לגשר בין האבל האישי על אחיו לבין חיי היום-יום ופעילות העמותה. הוא היה פעיל מרכזי באירועי ומפגשי הלוחמים ובעיקר אלה שלקחו חלק בקרב הנוראי בעיר סואץ וזכה להערכה רבה.

אנחנו, ותיקי סיירת-חרוב, מחויבים להמשיך את דרכו של מנחם. לא לשכוח את הנופלים ולחבק את המשפחות כי הם חלק מאתנו.

אני פונה למשפחה, אנחנו מזמינים אתכם להצטרף אלינו לעמותת יוצאי הסיירת כדי להמשיך את מפעלו של מנחם.

יהי זכרו של מנחם ברוך איבדנו חבר יקר נזכור אותו לעד.

יימשכו ויתרמו להידוק הקשר שנוצר בין הנוער לבין יוצאי סיירת חרוב לדורותיהם, להעמקת המודעות לאתר גבעת-הרעות, למור"ק ולפיתוח שותפותם עמנו בטיפוח ושימור הפארק המוקם על ידי העמותה.

לבד מפיתוח והרחבת הפארק מתקיימת כאן, בחוות עינות קדם, פעילות העמותה לשירות הקהילה. מוסד נוסף בו קיים מקום לתרומת העמותה לקהילה הוא מכינת ליאל שבמחנה גדי, שם מוצב סלע ההנצחה לבסיס האם של סיירת חרוב בין השנים 1974-1968. כיום המקום הוא ביתם של בני נוער ברמות סיכון שונות. כאן הם זוכים להשכלה כללית, הכנה לשירות הצבאי, פיתוח יכולות ורכישת כישורים מקצועיים להמשך דרכם בחיים. בין הנהלת המקום והעמותה קיים שיתוף פעולה, אולם הדבר בא לידי ביטוי בתחומי תחזוקת וחזרת סלע ההנצחה בלבד.

רבים מאיתנו, יוצאי הסיירת לדורותיהם, הנם בעלי כישורים, ידע, יכולת וניסיון לתרום לחניכי המכינה בקשת נושאים רחבה, ובכך להגדיל את תרומת העמותה לקהילה. תרומה כזו תקבל שם בברכה רבה!!!

והיענות יוצאי הסיירת לתרומות, סולידריות ושיתוף פעולה ראוייה לציון.

הגבעה כאבן שואבת – יותר ויותר מפגשי מחזוריים/פלוגות מתקיימים באתר ויוצאי הסיירת מגיעים אליו מכל קצוות הארץ, הן למפגשי רעים והן כתחנה קבועה במסגרות טיולים ומסעות. עוד על מפגשי פלוגות בפארק נביא בהמשך הגיליון. מבקרים נוספים הם מטיילי הבקעה: קשת המוני ישראל העושים דרכם ברכב וברגל וחונים על הגבעה, שהופכת לתחנה מתוכננת או חניה אקראית ב"נקודת עניין".

הסיירת הצעירה – צעד מקרב נוסף בין הסיירת הצעירה לעמותה ומור"ק הסיירת הוותיקה, הוא יוזמת היחידה הצעירה לקיים את מסדר סיום מסע אימון הפרט במסלול הכשרת לוחם - על גבעת הרעות.

מסדר ראשון על הגבעה התקיים כבר ובכוונת היחידה להמשיך בכך כנוהג קבוע.

אירוע זה מצטרף ל"מסדר תום מסלול" המתקיים בסמוך לאולם ההנצחה לחללי סיירת וגדוד חרוב שנפלו במערכות ישראל, הממוקם במתחם המועצה האזורית בקעת הירדן.

חיות עיינות קדם

מיזם המפגשים עם נוער החווה החל באביב שעבר, והתקיימו כבר מספר מפגשים בין נוער החווה ויוצאי הסיירת הוותיקה. עתה, בשבוע מחופשות הקיץ וחגי תשרי, אנו מקווים כי מפגשים אלה

גם בגיליון זה נביא ונשתף בראיונות שקיים צוות הביטאון ובתיעוד שנאסף אודות אירועי הסיירת הוותיקה, פעילויות יוצאי היחידה ה"הולכים יחד" עד היום (ולואי וימשיכו כך עוד שנים קדימה...), עדכונים וחדשות בפעילות העמותה ודברים אודות הסיירת הצעירה.

ועד העמותה

לאחרונה חלו מספר שינויים בוועד העמותה. בישיבת הוועד שהתקיימה ב-6 באוקטובר 2021 התפטרו יו"ר העמותה וכותב שורות אלה מתפקידיהם וחברותם בוועד המנהל. הביאו לצעד זה חילוקי דעות באשר להמשך דרכה של העמותה ודרכי התנהלותה. בעקבות התפתחות זו צורף חבר העמותה, שלום קורן, לוועד המנהל ובישיבת הוועד ביום ד' 3 בנובמבר 2021 נבחר ליו"ר וועד העמותה. עוד מונו אורי עתיר (08.68) לגזבר העמותה ואבי אפרתי (02.70) למזכיר העמותה. אל הוועד הצטרף אשר יומטוביאן (יבדל"א, אחיו של אלי ז"ל שנפל בקרב העיר סואץ) המחליף את מנחם נפה ז"ל כנציג משפחות הנופלים בוועד העמותה.

פארק חרוב / גבעת הרעות

פיתוח הפארק נמשך. מימוש התכנון האדריכלי של הפארק להקמת שדרות הנצחה שלאורכן סלעי המור"ק ואזכור הנופלים הולך ומתממש. לאחרונה הורחבו נטיעות החרובים על גבעת הרעות ושיפוליה, והמגמה היא להמשיך בכך. הכנת סלעי ההנצחה של הפלוגות/מחזוריים מצויה בתנופה,

נטיעת עצי חרוב במעלה גבעת-הרעות, נוער עיינות-קדם עם יוצאי סיירת חרוב.
מימין – נוטע אורי כהן (11.70) נציג העמותה בבקעה.

צילומים: שלום קורן

נטיעות על גבעת הרעות בפארק סיירת חרוב

נבו הראל (02.72)

אתמול (יום ה', 2.9.2021) אחר הצהריים יצאנו לנטיעות בגבעת הרעות. הגבעה שינתה את פניה. מאות בורות חפורים במרחקים שווים, במדרון שבין הכביש לפסגה. אט-אט מגיעים שתילי עצי חרוב, קטנים, בגודל כף יד.

אני אומר לשלום: "בעוד עשרים שנים תהיה כאן חורשה ענקית עם עצים בגובה שמונה מטרים."

שלום משיב לי: "אנחנו כבר לא נהיה כאן."

צביקה אומר: "נגיע, נגיע, אבל על כיסאות גלגלים."

עולים בנסיעה במעלה הגבעה, "באיגוף שמאלי" כדי שלא נפגע בגומות ובגדר החשמלית שמקיפה את "שטח הנטיעות". פוגשים שם את אורי כהן, נציג העמותה בבקעה שידי כבר מלאות בעבודה. חם, חם שם מאוד. מחליטים להמתין לדמדומים. עומר עתידיה מתמרן עם ה"שפּל" בין הגומות ומפזר אדמה "טובה" כדי שהשתילים ייקלטו טוב בתוכה. נעמה מגיעה עם שבעת ילדיה, מחבקת את כולנו ואומרת, "יאללה לעבודה." לאחר הסבר קצר, אין יותר מה לומר. פשוט לקחת טורייה ולכסות (בעדינות) את השתילים. טפטפות ננעצות בצינורות של מערכת ההשקיה, שהוכנה מבעוד מועד, וכבר עשרות שתילי עצי החרוב השיקו את שורשיהם באדמת בקעת הירדן. ברדת החשכה אנו מבינים שהמלאכה עוד מרובה, אך מרגיעים אותנו: "אל דאגה, נסתדר. יהיה בסדר!"

ואיך אפשר בלי קצת "ציונות"? עומר מסביר לנערי החווה את המשמעות של הגבעה, נעמה מוסיפה מילות תודה וברכה ושלום מודה בשמנו ל"אנשי החווה". מרימים כוסות לשנה החדשה, ומבטיחים לשוב להיפגש, לטפח את הגבעה ואת הידידות.

נבו

ברכותי להצלחה רבה
לוועד העמותה המתחדש
ולבעלי התפקידים החדשים

! e

צימל - מפקדה השני של סירת-חרוב

ראיין וכתב רמי דנוש (08.72)

להתכופף. כתוצאה מהפיצוץ ננעץ רסיס (חלק מה"שוקולדה") בכתפו. לאחר ההחלמה והשיקום הוא יצא לקורס קצינים ובתחילת 1958 חזר לגדוד 50 כמ"מ. בהמשך שימש כסמ"פ של עוזי יאירי ז"ל, וסיים בתפקיד מ"פ. הייתה זו תקופה "שקטה יחסית" - בעיקר אימונים ומדי פעם סיורים מעבר לגבול הירדני ותפיסת קו מול הסורים בצפון. לאחר כשנה וחצי בתפקיד מ"פ ועוד שנה כקמב"ץ חט' 35 מונה צימל באוקטובר 64 למפקד הסיירת החטיבתית. לאחר סיום התפקיד בסיירת, מונה לסמג"ד 890. בנובמבר 1966 השתתף במבצע "מגרסה", המכונה "פעולת סמוע" בעקבות מספר מעשי חבלה ובעיקר הטמנת מוקשים שגרמו לפיצוץ קומנדקר ומותם של שלשה חיילים מגדוד 890, בוצעה פעולת התגמול על הכפר סמוע שמדרום לחברון. הכפר נכבש ע"י 890 ו-202. בקרב נהרג מג"ד 202 סא"ל יואב שחם ז"ל ונפצע מתן וילנאי שהיה מ"פ ב-202. בסוף אותו חודש סיים צימל שנתיים כסמג"ד והתכונן היה שייצא לקורס קומנדו בארה"ב, בהמשך לביה"ס ל-פ"מ בארץ ואחריו יתמנה לתפקיד מג"ד.

אלא שהגורל רצה אחרת. יום לפני הנסיעה, כשהכול כבר היה ארוז, זומן צימל לרמטכ"ל, רא"ל יצחק רבין. רבין בישר לו על ביטול הנסיעה, והורה לו

נדרשים לאסוף כמות הרבה יותר גדולה בגלל המכונה ובנוסף אני יושב לי בכיסא המפעיל..."

אז מקצוע טוב היה לו, אך החיים לקחו את צימל לכיוונים אחרים כפי שתוכלו לקרוא בהמשך... אבל, בואו נתקדם כרונולוגית.

צימל נולד ביולי 1939, גדל והתבגר בשכונת הדר הכרמל בחיפה. זיכרון הילדות הראשון שלו הוא ממלחמת העולם השנייה, כשכבר היה בן שנה: "באחת הפעמים שמטוסים איטלקיים הפציצו את חיפה², הדודה שלי רצה איתי מהדירה למקלט בבית הסמוך". זיכרון נוסף הוא ממלחמת השחרור: "הייתי בן 8, אחי בן ה-16 התגייס לפלמ"ח ואחותי בת ה-23 ובעלה היו ב'הגנה'. זכורים לי הדי היריות מהקרבות בחיפה ונציגי הצבא לבושי שחורים שהגיעו לשכונה שלנו לבשר על נפילת חייל".

צימל התבגר בחיפה של שנות החמישים "הייתי בשבט הצופים" משוטטי בכרמל בגרעין 'גדיש' שהכיל את מיטב הנוער החיפאי. היו לנו המון פעילויות טבע, מסעות ומחנות עבודה בקיבוצים, שתרמו לשיפור הכושר הגופני שלנו. באותן שנים הייתי ב'צופים-ים" ושיחקתי כדורסל בהפועל חיפה. היינו נוער פעיל, קשוח וחזק. בתקופת "מבצע קדש", היינו בכתה י"ב והתנדבנו לעבוד בימ"חים. רצינו להתגייס לצה"ל ואפילו ארגנתי שביתת לימודים. ה"מרד" דוכא לאחר שיחה עם המנהל ששכנע אותנו לחזור למוטב, ולשוב ללימודים בבית הספר".

לאחר השל"ת המוקדם בחצרים, החלה ב-1957 הטירונות במחנה 80. הקשיחות והכושר הגופני שנרכשו טרום הצבא ובשל"ת הניבו פרי: "באחד הערבים כשסיימנו מסע מפרך, אחד המ"כים (שלא השתתף במסע) התחיל לטרטר אותנו. התעצבנתי וקיללתי אותו. המ"מ החליט להעניש אותי ולמחרת בצהרים, אחרי חצי-יום של אימוני מייגע, נקראתי לצאת לריצה של 20 ק"מ עם אותו מ"כ. רוב הדרך הוא רץ לפניי, כי היה יותר רענן, אך לקראת הסוף הגוף התגייס, חלפתי על פניו והגעתי לסיום כ-50 מטר לפניו. כל חברי והסגל מחאו לי כפיים ו'חטאי' נסלח". מכאן המשיך צימל לקורס מ"כים. במהלך הקורס הגיע דני מט, אז מג"ד 50, לראיין מועמדים. צימל הציע עצמו והגיע לגדוד כמ"כ. במהלך תרגיל לשי"ב, בפיקוד המ"פ פיוחוסקה (לימים, תא"ל אפרים חירם), נפל רימון יד בסמוך לצימל. אי אפשר היה להתרחק, אבל הוא הצליח

מודה ומתודה, מאד התרגשתי על ההזדמנות שניתנה לי לראיין את תת אלוף (במיל) אריה צידון (המוכר יותר בכינויו **צימל**) לצורך כתיבה לביטאון. מבחינתי צימל היה אחד משורה ארוכה של שמות מפקדים בצנחנים (ארול, רפול, עוזי יאירי, סטמפלה...) עליהם קראנו בנעורינו בשנות השישים והשבעים. והנה נפל בחלקי הכבוד להיפגש ולראיין אותו. נכון שלתאם את המפגש היה לא קל (צימל גר ליד קריית מלאכי ואני ליד כרמיאל), המפגש נדחה פעם ופעמיים אבל, בסוף קבענו בקפה "ארומה" שבכוכב יאיר ובמשך שעתיים וחצי השיחה קלחה. לצימל זיכרון לתאריכים, עובדות ומקומות וחלק מהמידע משובץ בכתבה.

לקראת סיום הלימודים בבית הספר היסודי "הריאלי" בחיפה, נקרא אביו של אריה הצעיר לשיחה עם מנהל "הריאלי". "המנהל אמר לאבי שאני טוב במתמטיקה וביקש שאמשיך ב'ריאלי'. אבי ענה שאם המנהל רוצה, הוא יכול לגדל אותי. אבל אם לא, אז חשוב שיהיה לי מקצוע לחיים ולכן עלי ללמוד ב'בסמ"ת', ואכן, לצימל היה מקצוע אותו רכש ב'בסמ"ת' - מכונאי מצטיין - או כמו שהוא מספר: "לפני הטירונות, הגרעין שלי, 'גדיש', יצא לשל"ת¹ מוקדם בקיבוץ חצרים. אני התמקדתי בעבודה במסגריית הקיבוץ. אמרתי למנהל המסגרייה שאני מסוגל לבנות כל מכונה שרק ירצה. הביאו לי תמונה ושרטוט מארצות הברית של מכונה להוצאת תפוחי אדמה. לקח לי חודשיים והמכונה הייתה מוכנה יומיים לפני האסוף. אני הפעלתי את המכונה וחברי הגרעין נזפו בי על שהם

² האיטלקיים הפציצו את חיפה 4 פעמים בין יולי לספטמבר 1940

¹ של"ית - שרות ללא תשלום של חיילי נח"ל (וישיבות הסדר) שמתבצע עוד טרם הטירונות.

תול"ר

התול"ר וכך יכולנו לצאת להסתערות. הסתערנו על הירדנים יחד עם גדוד צנחנים. הירדנים נסוגו ואילו אנחנו התארגנו להגנה על צומת ביתוניא."

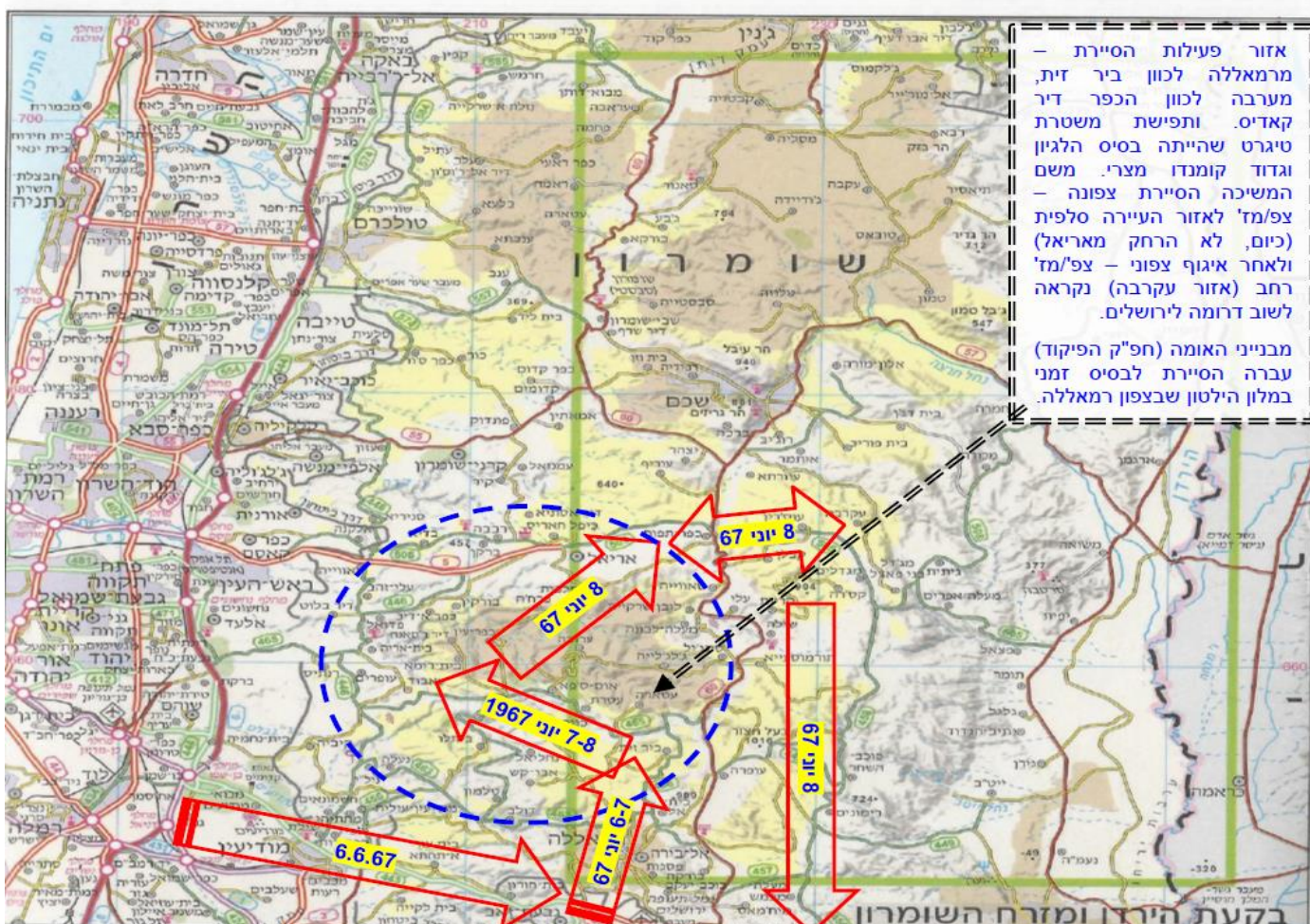

קרב צומת ביתוניא, 6 יוני 1967

איור: י. שי (מ' 66)

על יום הלחימה השני והשלישי ממשיך צימל ומספר: "למחרת יצאתי עם חלק מהכוח לרמאללה. בתוך העיר התגברנו על כמה כיסי התנגדות של חיילי הלגיון אבל קיבלנו הוראה מהפיקוד לצאת מהעיר כי חט' 10 אמורה הייתה לעבור בערב צפונה. ביום הבא המשכנו לכיוון ביר זית. בדרך נחסמנו ע"י בורות ייקוש שפוצצו ועצרו את ההתקדמות. כל החיילים נרתמו למשימת סתימת הבורות באבנים וכך התאפשר לנו להמשיך להתקדם. נעצרנו רק באזור דיר א-לובן עקב פיצוץ הכביש באזור של מצוק. בגלל שלא היו לנו כלים הנדסיים להשמיש את הדרך, נאלצנו לסובב אחורה את כל החטיבה. למחרת הגענו עד סלפית (בקרבת אריאל כיום) וסיימנו את חלקנו במלחמת ששת הימים."

לאחר המלחמה, סיירת חרוב התיישבה במחנה "עופר", שנקרא אז "מחנה רפאת", ועסקה בחיפוש מצבורי נשק ותחמושת באזור יהודה ושומרון ובסיוע לפעילויות השב"כ.

אזור פעילות הסיירת - מרמאללה לכוון ביר זית, מערבה לכוון הכפר דיר קאדיס. ותפישת משטרת טיגרט שהייתה בסיס הלגיון וגדוד קומנדו מצרי. משם המשכי הסיירת צפונה - צפ/מז' לאזור העיירה סלפית (כיום, לא הרחק מאריאל) ולאחר איגוף צפוני - צפ/מז' רחב (אזור עקרבה) נקראה לשוב דרומה לירושלים.

מבניי האומה (חפ"ק הפיקוד) עברה הסיירת לבסיס זמני במלון הילטון שבצפון רמאללה.

אזור פעילות סיירת חרוב, 6-8 יוני 1967

ומה באשר להמשך הקריירה של צימל?: "כחודש מתום המלחמה, אלוף הפיקוד ביקש ממני להישאר בחרוב אבל איפשר לי לקיים את החלטת הרמטכ"ל ולהמשיך בחטיבה 35. בחרתי באופציה השנייה, וקיבלתי אישור לצאת לפו"ם ובהמשך להתמנות למג"ד בחטיבת הצנחנים. כך הסתיימה חצי השנה ששימשתי מג"ד סיירת חרוב והלקחים של המלחמה השפיעו ותרמו לתפקוד המעולה של חרוב בהמשך דרכה המבצעית.

כמה תחנות מרכזיות בהמשך דרכו הצבאית של צימל:

מג"ד 50 - מונה במקום סא"ל משה פלס (סטמפלה) ז"ל שנהרג במרדף. פיקד על הגדוד במבצע תרנגול 53 (הבאת תחנת המכ"ם הרוסי משטח מצרים⁶). לאחר ביצוע שני תפקידים במטכ"ל ובקחצ"ר החליף לאחר מלחמת יוה"כ את עוזי יאירי כמח"ט 35 ובהמשך שרת כמפקד אוגדה עד שחרורו מצה"ל בדרגת תת אלוף ב- 1982.

לאחר שחרורו ניהל חברה עסקית והיה יו"ר ועד מושב אורות בו הוא מתגורר עד עצם היום הזה. כששאלתי את אריה מה מעשיו כיום, השיב שהוא עושה רק מה שמעניין אותו, מתמקד ברכיבה על אופניים ונהנה מנכדים ואפילו נין (בינתיים אחד).

יום הכיפורים שלי

קובי מירון

פועלים בתוך שטח מצרים (הצד המערבי של תעלת סואץ).

המשימה עם חציית התעלה – טיהור תעלות הלחימה המצריות החפורות לאורך תעלת סואץ ובמקביל אליה, בתוך שטחה של מצרים. בתוך התעלות ישנם קינים של חיילים מצרים שמגלים מדי פעם התנגדות, אבל לרוב אלו חיילים

אנו במלחמה....

המלחמה כבר החלה. שמענו ידיעות רבות על המתרחש בגבולות עם מצרים וסוריה, בעוד אנחנו נערכנו ללחימה הגנתית כנגד הצבא הירדני למקרה שיבצע תקיפה ממזרח, מירדן, וינסה לפלוש אל תוך השטח שלנו.

זמן מה לאחר מכן, כשהגזרה שקטה, נקראה מפקדת היחידה והמ"פים למחנה מטכ"ל, שם קיבלנו פקודות שבבסיסן

ירידה לסיני והתארגנות לביצוע מתקפה על מוצב הלשון המצרי, שעליו הוצבו תותחי חוף שהפריעו לפעילות חיל הים הישראלי בגזרה. הפעולה הייתה אמורה להתבצע בשיתוף ובסיוע של לוחמי חיל הים משייטת 13.

בהגיענו לאזור בלוזה קיבלנו פקודת מבצע ממפקד הפעולה, שהיה אז הקצח"ר תא"ל מנו שקד. היתה אווירה טובה. הנה יוצאים לפעולה, הנה מוטלת על היחידה משימה קרבית. הלוחמים ניצלו כל רגע להצטיידות, לשיפצורים ולניקוי נשקים. המפגש עם לוחמי השייטת שלוקחים איתנו חלק במשימה, "מתדלק" את ההרגשה הטובה.

כל הכוח עומד למסדר יציאה וההודעה המתקבלת בתום המסדר על החלת הפסקת אש וביטול הפעולה יוצרת רגשות תסכול אצל הלוחמים. אולם זמן מה לאחר מכן מקבלת היחידה פקודה לנוע לעבר תעלת סואץ. הלוחמים עולים על נגמ"שי BTR² ונעים לכוון תעלת סואץ.

יש לזכור כי אלו ימיה האחרונים של המלחמה. הגשרים מסיני לתוך מצרים פתוחים וכוחות ישראליים

אקדים ואומר כאן כי הכתוב להלן מתייחס לתחילתה של מלחמת יום הכיפורים, להתארגנות אליה בהיבט הפלוגתי, מבטים על ההיקף הגדול, צעדיה של סיירת חרוב במהלך המלחמה עצמה ומעט תחושות אישיות. במלחמות (והתנסויות), תחושות לוחם אחד לעתים כלל אינן דומות לאלו של מי שנמצא ממש מרחק קצר ממנו, ולעתים שניהם רואים דברים אחרים ושונים זה מזה. על כן איני פותח כאן דיון ולא ויכוח על פרט כזה או אחר במהלך הלחימה ומה שקדם לה.

עזה

יום שישי, 5 באוקטובר 1973, ערב יום כיפור. פלוגה ד' – פלוגת הרב"טים של חרוב בפיקודי – מבצעת פעילות מבצעית ברצועת עזה, ונמצאת באותו זמן במחנה הפליטים ג'באליה¹. חלק מהלוחמים יצאו הביתה לסוף שבוע, ואלו שנשארו

...המלחמה כבר החלה. שמענו ידיעות רבות על המתרחש בגבולות עם מצרים וסוריה, בעוד אנחנו נערכנו ללחימה הגנתית כנגד הצבא הירדני למקרה שיבצע תקיפה ממזרח, מירדן, וינסה לפלוש אל תוך השטח שלנו.

מבצעים את הפעילות המבצעית. אחר הצהריים אני נקרא למטה אוגדת עזה, מקבל עדכון כי קיימת מתיחות בגבולות עם מצרים וסוריה. יחד איתי בתדרוך נמצאים שני מ"פים נוספים המשרתים עם פלוגותיהם בעזה, האחד מחטיבת הצנחנים והאחר מגולני. אני חוזר לג'באליה, לפלוגה, ומעדכן את הקצינים. ממשיכים כרגיל בפעילויות.

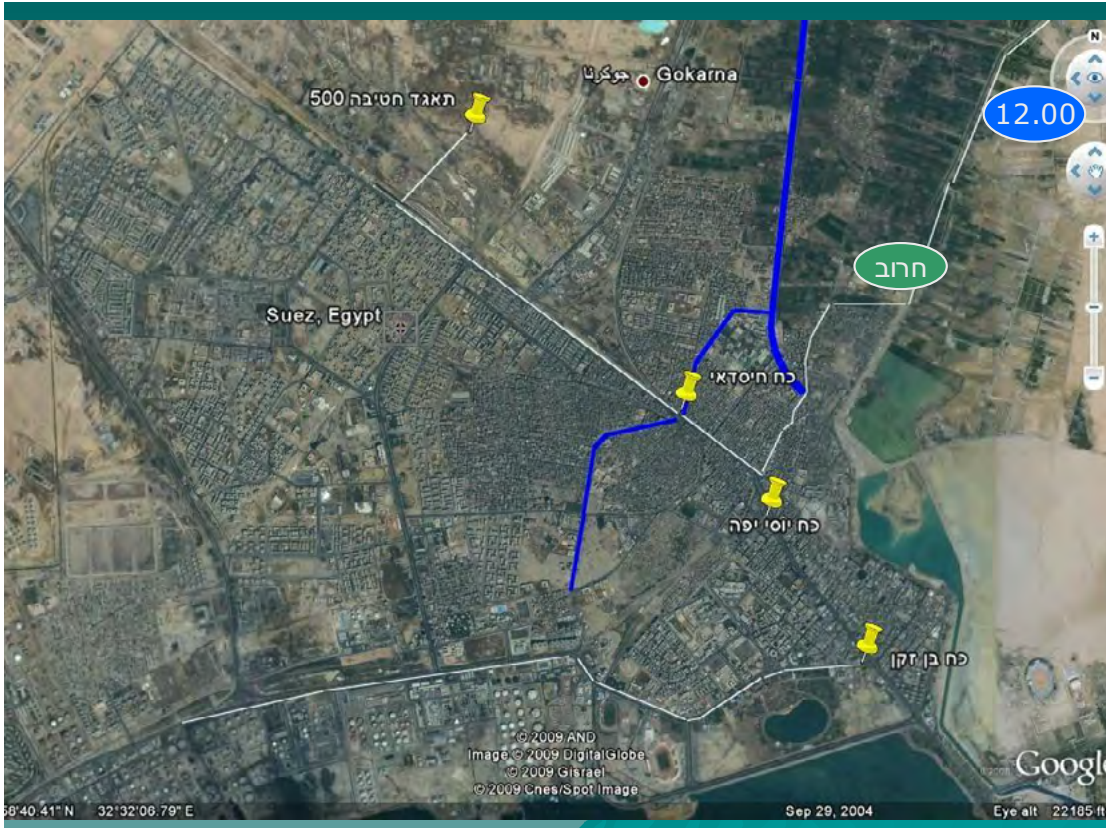
בבוקר יום הכיפורים אני נקרא שוב למפקדת האוגדה, יחד עם המ"פים האחרים שהזכרתי, ושם מודיעים לנו שנתחיל להתארגן ליציאה מעזה וחזרה ליחידה. עדכנו אותי שתחליף אותנו פלוגת מילואימניקים וברגע שנסיים חפיפה קצרה, נצא ישירות אל הבקעה. פלוגת המילואים הגיעה וזמן קצר לאחר מכן יצאנו לבקעה לחבור עם חברינו ליחידה. הצטיידנו בעוד אמצעים, תחמושת וציוד נוסף, ויצאנו לכיוון אזור היאחזות נערך בבקעה.

גלגלים, והיחידה השתמשה בהם לפעילות הבט"ש בבקעת הירדן על צירי המערכת.

² BTR נגמ"ש מתוצרת ברית המועצות לשעבר. רק"מ שנלקח שלל במלחמת ששת הימים והוסב לשימוש ע"י צה"ל. הנגמ"שים האלו נעו על

¹ חרוב באותה תקופה ביצעה פעילויות מבצעיות כנגד גורמי טרור קשים בעזה, שהשתייכה לפיקוד דרום. גם יחידות מחטיבות הצנחנים וגולני נטלו חלק בפעילויות הללו.

שננטשו על ידי יחידותיהם או נותקו מהן, וכל מה שהם רוצים זה להיכנע לכוחותינו. חיילי הפלוגה שלי נעים בתוך תעלת לחימה עליונה ומבצעים טיהור. יתר הכוחות נעים די קרוב אלינו. הנגמ"שים עמוסים בלוחמים מעבר לקיבולת הייעודית שלהם. זאת מאחר וכמה מהכלים נתקעו בדרך, הלוחמים השאירו אותם והצטרפו לנגמ"שים אחרים, תקינים. בשלב הזה חוטף נג"מ עמוס בלוחמים, מפלוגת קורן, פגז של טנק מעברה המזרחי של תעלת סואץ.³ כמות הנפגעים גדולה, בעקבות התקבצותם של לוחמים שעברו מנגמ"שים תקועים לאחרים.

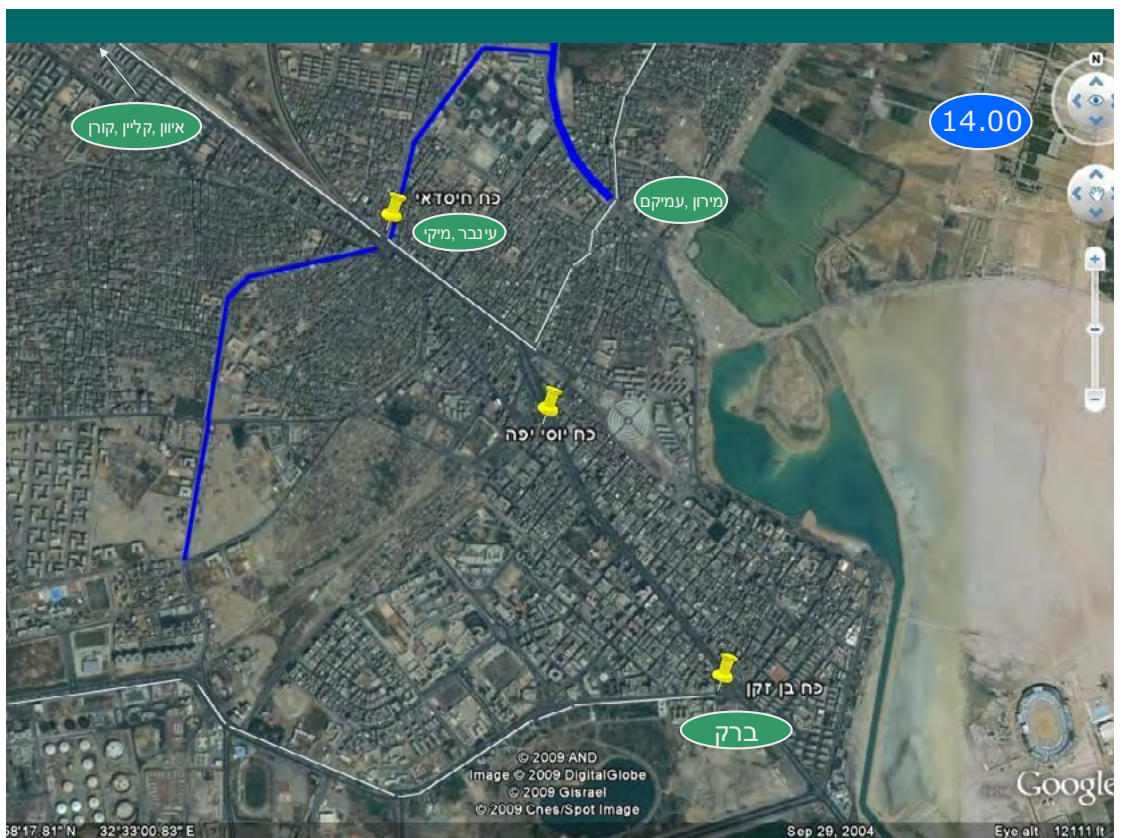
המג"ד, איוון, מקבל פקודה להיכנס בדחיפות לעיר סואץ לתפוס נקודות שולטות, ובעיקר לחלץ כוחות של צנחני מילואים שנכנסו לעיר לאותה משימה אך נלכדו בה. ירי כבד שבוצע עליהם על-ידי חיילי חי"ר מצרים – מהבניינים שבתוך העיר – גרם להם לנפגעים רבים ולהיתקעות במבנים שונים. כמחסות ללא יכולת לחלץ עצמם משם. היחידה נעה לתוך העיר ללא מפות או

טנקים ככוח סיוע, עליהם אחראי קציין מילואים שבשירותו הסדיר היה קציין בחרוב ובמלחמה הסתפח אלי לפלוגה.

תצ"א להתמצאות. כאן חל פיצול, כאשר הפלוגה שלי ממשיכה לנוע ברחוב שכיוונו מקביל לתעלה. אני מקבל אלי שלושה

יתר היחידה מתפצלת כאמור והפלוגות של ענבר וקורן יוצאות לבצע את החילוץ. יש לדעת כי אנחנו כבר בהפסקת אש שנייה במלחמה ועדיין נלחמים. הפלוגה שלי מקיימת לחימת שטח בנוי בתוך הרחוב, עם טיהור ותפיסת בתים. רדת החשיכה. אז אנחנו נעים לכיוון היציאה מן העיר כשאנחנו בתוך הרחוב, תוך ירי מטורף אל עבר הבניינים הגבוהים השולטים סביבנו. בשלב זה אנחנו בהגנה היקפית וכך עוברים את הלילה.

למחרת אנחנו נעים לנקודה בה נמצאת וילה גדולה בתוך "החיץ החקלאי". אזור בצדה המערבי של התעלה, סבוך, שורץ לוחמי חי"ר

תעלת סואץ ופוגע באחד הנגמ"שים הגלויים שנעים לאורך ובמקביל לתעלה.

בתוך היחידות המצריות, המכותרות, ישנם כוחות שריון ואחד הטנקים האלו יורה פגז שעובר מעל

³ בשלב זה של המלחמה מצויים כוחות מצריים שחצו את התעלה במהלך הקרבות והם מכותרים על ידי כוחות ישראליים בצד המזרחי של התעלה.

.....הנגמ"שים עמוסים בלוחמים מעבר לקיבולת הייעודית שלהם. זאת מאחר וכמה מהכלים נתקעו בדרך, הלוחמים השאירו אותם והצטרפו לנגמ"שים אחרים, תקינים. בשלב הזה חוטף נג"מש עמוס בלוחמים, מפלוגת קורן, פגז של טנק מעברה המזרחי של תעלת סואץ.....

בצילום: הנגמ"ש לאחר פגיעת הטנק המצרי

מצרים, שבחלקו אגמים קטנים; טווח הראייה הקצר מאוד שבאזור החייץ, מחייב תנועה איטית וזהירה. כך חולפים להם מספר שבועות של פעילות שלאחריהם מתקפלת היחידה וחוזרת לבסיס גדי בבקעה.

תם ולא נשלם....

לסיכום, העיר סואץ לא נכבשה. היקף הכוחות התוקפים לא היה בנוי למשימת כיבוש העיר. חוסר בארטילריה וסיוע אווירי לא עזר לבצע משימות. חוסר באמצעי התמצאות, מפות, תצ"א וכו' לא איפשר לחימה מתוכננת בעיר. לוחמי היחידה עשו את המוטל עליהם באמצעים ובכוחות שהיו בידיהם. תחושותיהם של לוחמים רבים היתה של "מה היינו צריכים את הדבר המיותר הזה". כמות הנפגעים הגדולה גם כן הורידה ללוחמים רבים את המורל.

הכותב: קובי מרון, מ"פ פלוגה ד' (רב"טים),
צילומים ואיור: שלום קורן (מצגת קרב העיר סואץ)

הגיגים של כסוף שיער

עמי מורן (08.72)

למדנו לא להיות מפונקים ולתפקד גם כשהתנאים רחוקים מלהיות אידיאליים, למדנו להתגבר על אכזבות ולקבל "כמו גברים" שינויים בתוכניות, כמו למשל ביטול שבוע רגילה בדקה התשעים בשל כוננות שנפלה, או מסע אלונקות לא מתוכנן לסרטבה (ארבעה על אלונקה) אליו יצאנו "תחת מחאה" אך עשינו אותו כמו גדולים...

למדנו את החשיבות של התכנון המדויק ושל הדיוק בביצוע. למדנו לא למרוח ולא להשאיר מקום רב מדי לאלתורים, אך גם לא להימנע מהם כשצריך.

למדנו להכיל, למדנו להקשיב, ובעיקר למדנו שכשאתה מצביע לעצמך מטרה גדולה, אתה בהחלט מסוגל להשיג אותה.

שנים רבות לא חשבתי באופן הזה. הדברים החלו לצוף אצלי במקביל לשינוי בצבע השיער... התחלתי לשאול את עצמי את השאלות הללו רק בשנים האחרונות והתשובה היחידה שידעתי לתת לעצמי היא שיותר משתרמתי – נתרמתי. השירות בסיירת חרוב, היסודות שקיבלתי שם, הכינו אותי היטב לחיים הלא-פשוטים בחצר המופרעת שאנו חיים בה במדינת ישראל.

מזה מספר שנים אני פעיל בעמותת הסיירת בהנצחת המורשת. גם כאן, כמו בשנים ההן, אני לא לבד. אנחנו צוות קטן מאוד שמנוהל על ידי ישראל שי, ואנחנו משתדלים לעשות את המיטב ולחשוף בפניכם סיפורים שאולי לא הכרתם, ושמיאיים לידי ביטוי את מה שעשו לוחמי חרוב לדורותיהם. אם יש דבר שהייתי שמח שיקרה, הוא שמעגל הכותבים יורחב, דבר שגם יגדיל את התפוקה וגם יביא בפני כולנו את הסיפורים מזוויות שונות ומגוונות.

ואם יורשה לי לנצל את הבמה המכובדת הזו שניתנה לי, אבקש להעלות את זכרו של מנחם נפה, אחיו של יהודה נפה ז"ל, לוחם מחזור נובמבר 72, שנהרג בקרב במלחמת יום הכיפורים. מנחם, איש פרסום ותסריטאי, היה נציג משפחות הנופלים בעמותה ולמעשה ההוגה של ביטאון הסיירת אשר תרם רבות להוצאתו לאור של הגיליון הראשון. לצערנו הרב, מנחם נפל קורבן למחלת הקורונה והלך לעולמו ב-30 באוגוסט 21, כשהיינו בעיצומן של ההכנות להוצאתו לאור של הגיליון השני. יהי זכרו ברוך.

י'א'ז

נתבקשתי על ידי ישראל שי לכתוב כמה מילים אישיות לגיליון השני של ביטאון העמותה, והאמת היא שמאוד התלבטתי מה לכתוב. איני רוצה לשעמם את הקוראים ואיני רוצה גם להיתפס לפתוס מנופח ומיותר. אני מקווה שאצליח להעביר קמצוץ מהתחושות שלי לגבי השירות בסיירת-חרוב.

אני בן מחזור אוגוסט 72. אין סביבנו הילה של השתתפות במרדפים ושל לחימה קשה במחבלים בבקעה. כשהתגייסנו כבר שרר שקט בבקעה ולא נדרשנו לפעולות של ותיקי היחידה.

תחת זאת, עסקנו במגוון פעילויות אחרות שהכניסו גיוון לשגרת הבט"ש בבקעה הלוהטת – כוננות "כלב ים" (השתלטות על חוטפי מטוסים – הרבה אימונים, הקפצת אמת אחת), כוננות חילוץ טייסים (הרבה לפני שהוקמה יחידה 669), סריקת אוניות בלב ים לצורך איתור מחבלים (לא איתרנו...), הקפצה לשבוע לאבו רודס בעקבות התרעות על כוונות פיגוע באתרי הקידוח (לא היה פיגוע...), קצת פעילות בגדמ"ע עם השב"כ, "גלגלות" על הירדן וכיוצא באלה.

הכול זרם על מי מנוחות עד ה-6 באוקטובר 1973, היום בו פרצה מלחמת יום הכיפורים הזכורה לנו היטב, ואני חושב שלא אגזים אם אומר שהמלחמה שינתה אותנו לבלי הכר. התבגרנו בטרם עת.

לא פעם אני שואל את עצמי מה תרם לי השירות בסיירת וככל שאני מרבה להרהר בדברים, אני מוצא עוד ועוד נקודות שהשירות בה תרם לי ואני מעריך שלפחות חלק מכם יזדהה עם מקצת מהן.

ראשית, האימונים הקשים לימדו אותנו שאין כמעט דבר שלא ניתן לבצעו – פיזית ומנטלית. את המונח Second wind, השגור כיום בעולם הריצות הארוכות, הכרנו דרך הרגליים ועבודת לב-ריאות מאומצת אבל בעיקר דרך הראש והוא משרת אותי היטב עד היום.

למדנו את חשיבות עבודת הצוות, את ניצול היתרון היחסי שיש לכל אחד מאיתנו כדי לקדם מטרה כללית. למדנו רעות מהי ושתמיכה באחר אינה מילה גסה. המשפט עליו חזרו באוזנינו המפקדים – "אם לא תהיו תלויים זה בזה, תהיו תלויים זה ליד זה" – הוא משפט מכונן בעיני גם אם קלישאתי ולקוח מעולם דימויים בעייתי במקצת. הוא בא לידי ביטוי בעיקר במסעות בהם הרגשנו שאין לנו עוד כוחות ואז צץ לו מישהו מהצוות, הושיט יד ותמך במילים ובמגע והקושי נעלם והיה כלא היה.

למדנו לתפקד במצבי חוסר ודאות – אף פעם לא ידענו מה צפוי לקרות בעוד שעה, בעוד חצי שעה, בעוד עשר דקות. לא פעם יצאנו לריצות מבלי לדעת איזה מרחק נרוץ וכמה זמן, ובמסעות לא ידענו מתי נפתח אלונקות או אפילו מתי יאשרו לנו לשתות מים (כל שלושה גומרים מימיה...).

מרדף וואדי עוג'ה – 28 אפריל 1968

עמי מורן (08.72)

הפעילות והחלו בביצוע מגוון פעולות נגד צה"ל ובעיקר, הגבירו את מבצעי החדרת חוליות החבלה לשטחנו לשתי מטרות עיקריות: ביצוע פיגועים ובניית תשתיות טרור בשטחי אי"ש וירושלים. וכך אנו מגיעים למרדף בוואדי עוג'ה, בו נהרגו סגן חנן גולדצווייג וטוראי אלי טיקטינסקי זכרם לברכה.

כתבה זו מוקדשת לזכרם של
חנן גולדצווייג ואלי טיקטינסקי ז"ל שנפלו במרדף
(ע"מ).

אזור המרדף מבט כללי

גילוי עקבות - תחילת מרדף

המרדף התנהל בבוקרו של יום ראשון, 28 באפריל 68, ארבעה ימים לפני יום העצמאות³. עקבות החודרים התגלו על ידי לוחמים של סיירת חרוב בפיקוד המ"מ, חנן גולדצווייג. בצוות, מלבד חנן, היו מוטי מלאכי, אלי טיקטינסקי, יצחק יפין ושני גששים.

במסמך תחקיר המרדף נכתב כך:
1. גילוי העקבות ותחילת המרדף:
א. הרכב ציוד וחיתום של בודקי העקבות:
(1) קצין (סגן חנן גולדצווייג) – מצויד בתמ"ק עוזי, 7 מחסניות, חגור, 2 רימוני רסס.
(2) 3 חיילי סיירת חרוב מצוידים ב:
(א) מקלעון, 5 מחסניות, חגור, 2 רימוני רסס.
(ב) 2 תמ"קים עוזי, לכ"א 7 מחסניות, 2 רימוני רסס/עשן מתפוצץ.¹
(3) 2 גששים מחרוב מצוידים ב- 2 רומ"טים, לכ"א עם 5 מחסניות.
2. הכוח נע זחל"מ וג'יפ מדופנים, כאשר הזחל"מ נע ראשון.

רקע

חדירת חוליית המחבלים ב- 28 באפריל 68 באזור עוג'ה, הייתה הראשונה מסוגה ואני חושב שלא אגזים אם אומר שהיא תפסה את אנשי חטיבת הבקעה לא מוכנים ובהעדר תורה סדורה של ניהול מרדפים, נאלצו לאלתר ולפעול בעיקר על פי אינטואיציות והיכרות שטח.

תוצאות מלחמת ששת הימים הכתה את הציבור הפלסטיני בשטחים ובארצות ערב בהלם ואולם, לא חלף זמן רב והם החלו לפעול. זמן קצר אחרי המלחמה החלו ארגוני החבלה להחדיר דרך הגבול הירדני הפרוץ, אמצעי לחימה וחוליות שהתמקמו בקרב האוכלוסייה הפלסטינית בשטחי יהודה ושומרון ומשם יצאו לפעולות חבלה, מרביתן בתחומי הקו הירוק¹. צה"ל והשב"כ, שה"תיק הפלסטיני" נפל עליהם במלוא כובד משקלו ותפס אותם לא מוכנים לאירוע הזה, החלו במלחמה הסיזיפית בטרור הפלסטיני, תוך הידוק שיתוף הפעולה ביניהם. צה"ל הצליח לשמר את גובה הלהבות ברמה נסבלת באמצעות מערכת ענישה מגוונת שכללה גירוש פעילי חבלה ובני משפחותיהם והריסת בתי מחבלים.

במקביל, זיהו בקהיליית המודיעין את ההתארגנות הנרחבת של ארגוני החבלה בצדה המזרחי של בקעת הירדן, שהיוותה בסיס יציאה לפיגועי ירי, חבלה ומיקוש בצדו הישראלי של הגבול, ואת הסיוע שקבלו ארגונים אלה מצבא ירדן. לאור זאת, הוחל בסגירת הגבול לאורך נהר הירדן באמצעות הקמת מוצבים, ביצוע סיורים, מארבים ופעילויות נוספות, בשטחנו ובשטח ירדן, שנועדו לסכל את פעילות המחבלים.

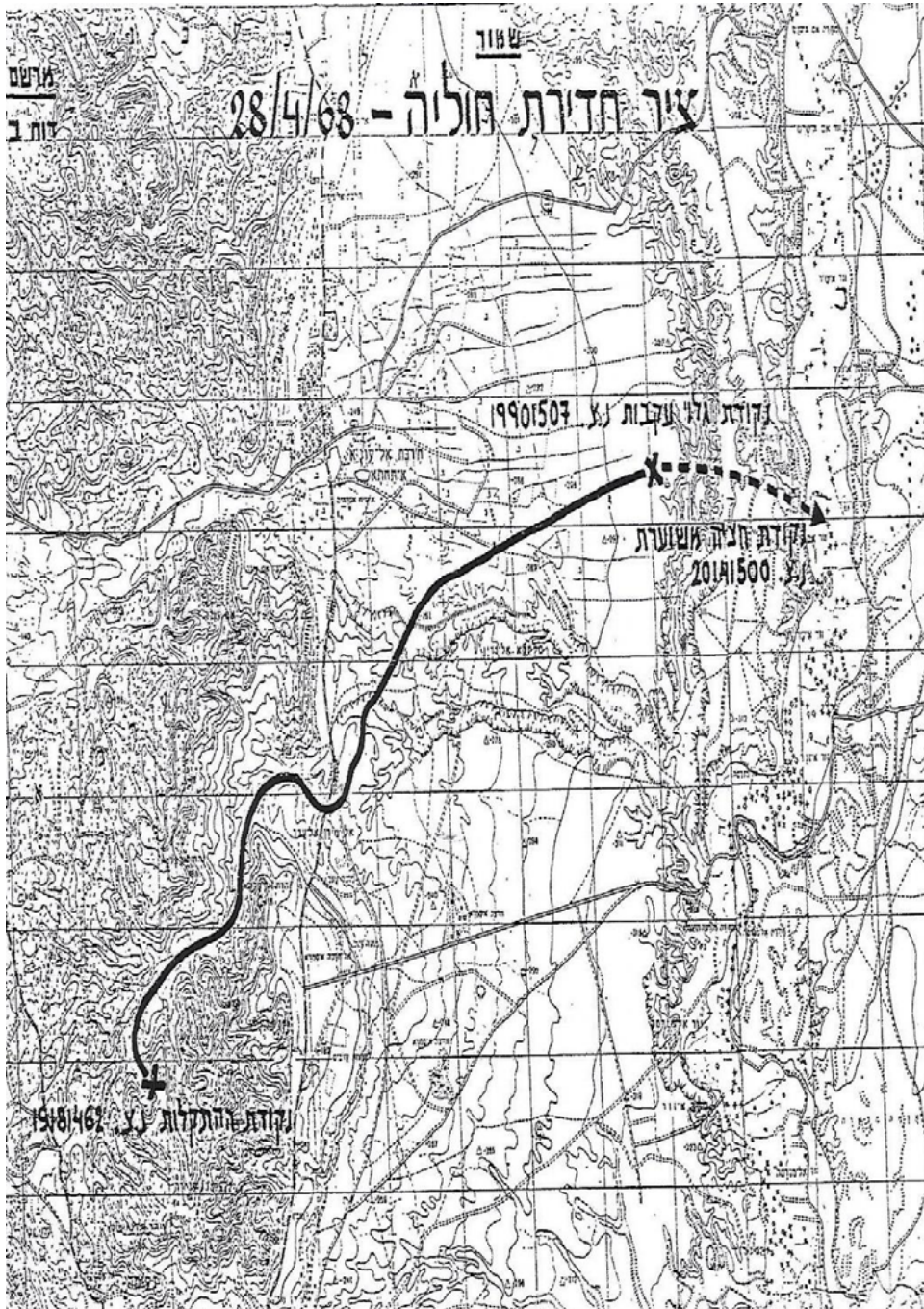
במטכ"ל החליטו לפעול על מנת לפגוע בהתארגנות זו והוחלט על יציאה ל"מבצע תופת", בו פשטו כוחות צה"ל ב- 21 במרס 68 על מספר עיירות בירדן ובראשן העיירה כראמה, שם שכנה המפקדה הקדמית של ארגון הפת"ח בפיקוד יאסר ערפאת. תוצאות המבצע היו קשות ובמהלכו נהרגו 33 חיילים, 161 נפצעו ו- 3 נעדרו (גופת אחד מהם נמצאה מאוחר יותר והוחזרה לצה"ל), שני מטוסי קרב של חיל האוויר (אורגאן ומיראז') הופלו ובנוסף, הושארו טנקים ושירוניות בשטח ירדן. 157 מחבלים ו- 84 חיילי צבא ירדן נהרגו בפעולה² ואולם, תוצאות המבצע היו "רוח גבית" לארגוני החבלה הפלסטינים שהרימו את רף

¹ זאב דרורי, שם, עמ' 141.

² היה זה יום העצמאות הראשון לאחר המלחמה ולכבודו תוכנן "מצעד ניצחון" בירושלים.

³ בחודשים ספטמבר עד דצמבר 67 בוצעו על ידי ארגוני החבלה הפלסטינים מעל 60 פיגועים, מרביתם בתחומי הקו הירוק – "אש בקוים", זאב דרורי, הוצאת מודן, עמ' 89.

על תחילת המרדף סיפר לי מוטי מלאכי⁴, שהיה אחד מארבעת חיילי חרוב בסיוור אותו בוקר: "זה היה אחרי כראמה. במרדף היינו צוות של סיירת חרוב. המפקד היה גולדצווייג ויחד איתי היו יצחק יפין, שהוא חבר שלי עד היום, ואלי טיקטינסקי. המחבלים חדרו מאום שורט וכאן גילינו את העקבות. הקצין שלי, חנוך, הזעיק את צאלח⁵ והתחלנו לנוע לכיוון כביש 90. ליד הכביש גילינו עקבות של רבים וההערכה שלי היא שכמה מחבלים חדרו מאום שורט⁶, עברו דרך הכפר הסמוך ושם הצטרפו אליהם נוספים והמשיכו עם בדרך".

באותם ימים, כשהעקבות התגלו, גדר המערכת עדיין לא הושלמה בגזרה⁷. לדברי מוטי, לחדירה קדמה התראה על כוונת חדירה של מחבלים, אך ללא ציון זמן ומקום. "באותו יום", ממשיך מוטי בתיאורו, "יצאנו לשטח בשעה מוקדמת מאד, חושך⁸. התחלנו באזור מחנה גדי וירדנו דרומה, עד ים המלח. שני גששים שהיו אתנו גילו את סימני החדירה ובשלב הזה לא היה ברור לנו מה מהות הסימנים. חנן לא היה בטוח שמדובר בעקבות והודיע למפקדה. היינו שני רכבים. נגמ"ש נסע מקדימה, היו בו שני גששים, מפקד ולוחם. מאחורה נסע ג"פ והיו בו נהג ושני לוחמים שתמיד התחלפו ביניהם. כשגילינו את העקבות, הנגמ"ש נשאר במקום, חנן לקח את הג"פ, השאיר אותנו פה, ונסע עם יצחק יפין לפגוש את צאלח בכביש 90, אחרי עוגה, אני לא יודע באיזה מקום. באזור הכביש גילו עקבות טריות ואנחנו הגענו למקום בזריזות".

הקפצת כוחות תגבור

צאלח, גולדצווייג, טיקטינסקי, מלאכי ויפין ובנוסף להם עוד ארבעה גששים.

כיוון שהיה ברור שמדובר בחולית מחבלים גדולה, הוזעקו כוחות נוספים בראשות רס"ן יגאל מינצר¹⁰ וסרן שלמה רבינא¹¹, שהגיעו באמצעות מסוק סיקורסקי S58 שהיה באותם ימים מסוק הסער של חיל האוויר¹².

כשצאלח הגיע, הוא אישר שמדובר בעקבות טריות והכוח החל לנוע רגלית על העקבות. לאחר הליכה קצרה, בצעו הגששים "חיתוך" לכיוון ח'רבת אלעוג'ה א-תחתא וגילו את העקבות דרומית לה. אל הכוח הצטרף בשלב זה סא"ל אפרים ברנד⁹, מפקד גד' 57 שהוקפץ למקום על ידי מפקדת החטיבה, והחל להוביל את הכוח מערבה, כשמידי פעם הוא מבצע "חיתוך" ודילוג. בשלב זה מדובר עדיין בכוח קטן המונה את אפרים ברנד,

⁸ הסיור הדרומי יצא מגדי לפנות בוקר, כשבחוץ עדיין שורר חושך, הגיע לקליה ואת הסיור, מדרום לצפון, החל עם אור ראשון.

⁹ אל"מ במיל, לוחם וקצין בגד' 890, תושב עין חרוד, בעל צל"ש אלוף מתקופת פעולות התגמול ועיטור המופת מקרב המיתלה.

¹⁰ רס"ן במיל, לוחם וקצין בגד' 890, בן קיבוץ מזרע, נפטר ממחלה ב-1986.

¹¹ שלמה ז"ל, בן קיבוץ עינת, לוחם וקצין בגד' 890.

¹² מסוקי הסיקורסקי הללו נקלטו בחיל האוויר ב-1958 ויצאו מהשירות ב-1969, חודשים ספורים לאחר שמסוקי הבל 205 הפכו מבצעיים.

⁴ מוטי מלאכי הגיע לחרוב אחרי מלחמת ששת הימים, יחד עם קבוצה מחבריו מגדוד 50. הריאיון עמו נערך ב-7 באפריל 2021.

⁵ סא"ל במיל צאלח אל הייב ז"ל, מי שהיה מפקד הגששים.

⁶ מעבר אום שורט נמצא כ-8 ק"מ צפונית מזרחית לעוג'ה א-תחתא. במקום יש גשר אירי החוצה את נהר הירדן. ב-1918 כבש "גדוד קלעי המלך 38" (הגדוד היהודי) את המעבר ונכנס לעבר הירדן המזרחי.

⁷ כך כתוב בתחקיר. לפי מה שצוין, התגלו במקום עקבות נעלי קומנדו של כעשרה אנשים.

בורחים דרומה, לכיוון נועימה. רפול פתח באש ממקלע המא"ג שהוצב על חצובה ליד דלת המסוק, זיהה פגיעה באחד המחבלים ואילו חברו, הסתובב וירה לכיוון המסוק. כתוצאה מהירי הזה נפגע המסוק והטייסים החליטו להנחיתו בשטח. בדיקה שנערכה לאחר הנחיתה גילתה כי המסוק נפגע בשלושה מקומות - בין הטייסים, במיכל הדלק ובציר הרוטור.

לאחר נחיתת המסוק, כ- 500 מ' דרומית מערבית למקום ההתקלות, יצא ממנו הכוח והחל במרדף אחר הבורחים. בדרך הם זוהו כשאחד מהם צולע ואילו חברו נראה מחליף את חולצתו הצבאית באזרחית. הכוח לא הספיק להגיע אליהם והם נבלעו בין בתי נועימה. על הישוב הוטל עוצר ונערכו חיפושים שלא נשאו פרי.

תוצאות הקרב

בקרב נהרגו 13 מחבלים, שני מחבלים הצליחו לברוח ואחד נתפס כשהוא פצוע והועבר לחקירת שב"כ (חקירתו החלה כבר בשטח ובהמשך הועבר לבית חולים ומשם למתקן חקירות של שב"כ - ראו בהמשך).

המחבלים נשאו עמם אמל"ח רב שכלל 14 רוס"ר קלצ'ניקוב, תמ"ק טומי, מקלע גוריאנוב, 8 מתקני בזוקות מאולתרות, רימונים, תחמושת, ציוד חבלה, ציוד עזרה ראשונה, שעונים²⁰, בגדים ומזון²¹. בנוסף, נמצא על אחת הגופות כרוזים - אחד בערבית ולצדו כרוז מתורגם לעברית שבורה ורצוצה המופנה "אל היהודי נוטש זכותי", מבטיח "להתחיל בפעולות הטרור, הפחד והרצח" ומסיים במשפט המבטא את החזון הפלסטיני וקורא ליהודי "חזור אל הארץ מוצאך לפני שתהרג אתה וכל בני משפחתך. חזור כדי שלא תהיה חרב בידי משוגעים. חזור עמינו רק התעורר משינתו והתחיל ליחד כל כוחותיו, והמדינות הגדולות (מילה לא ברורה - עמי) כך שיבטיחו את קיומן החלו לגלות את בגידת היהודי... חזור... חזור אל ארצך לבל תצטער לפני שיעבור הזמן". הגוף החתום על הכרוז הוא "חזית הפדיון הלאומי לשחרור פלסטין²²".

מסקנות תחקיר המרדף²³

- המסקנה העיקרית מהתחקיר היא ש"פעולת הכוח הייתה טובה ומהירה" ויחד עם זאת היו מספר הערות לשיפור:
- "כוח לפעולה מהליקופטרים צריך להיות כוח אחד ומתורגל ובפיקוד מפקד אחד ולא מורכב משלושה סוגי יחידות (חרוב, גששים, גד' 57, מפק' חט' 80).
  - הקשר, שלו היה מ"ק 10, לא היה מקצועי ולכן לא השיג קשר עם ההליקופטר²⁴.
  - תנועה ביום חייבת להתבצע בתנועה מאובטחת (תנ"מ) כדי לכסות שטחים וכך תהיה אפשרות מיידית לפתוח באש.
  - ציוד וחימוש כוח צריך לענות על מספר אפשרויות לחימה:
    - לחימה בשטח פתוח.
    - פעולה כלפי מערות (מרנ"ט ררנ"ט).

עד השעה 07:50 בערך, הגיעו כל כוחות התגבור מגדוד 57¹³ לשטח ובהם גם מח"ט 80, אל"מ רפאל איתן¹⁴ וסגן גדי מנלה¹⁵, ששימש באותם ימים כע' קמב"ץ חט' 80. גדי ניצל את הטיסה הקצרה כדי לתדרך את הכוח שהוקפץ למרדף וכשחברו לצוות הקטן של סיירת חרוב שגילה את החדירה, המשיכו במרדף, תחת פיקודו של יגאל מינצר.

גילוי המחבלים והקרב

בסביבות השעה 09:30 גילה אחד הגששים, חסן, שני ראשים המבצבצים מעבר לסלעים, במרחק כ- 40-80 מ' מהכוח, במעלה הערוץ. בשל הטופוגרפיה באזור, לכוח הקרקעי לא הייתה אפשרות להתפרס ולכן, התקדם רבינא עם שלושה חיילים חמושים בעוזים לכיוון השלוחה מדרום, השולטת על הערוץ בו התגלו המחבלים, ומשם פתחו לעברם באש. המחבלים השיבו אש ממנה נפגע אלי טיקטינסקי ז"ל ונהרג. בנוסף, נפצע רבינא מפגיעת כדור ברגלו ופונה בהמשך באמצעות מסוק סופר פרלון¹⁶. מינצר שלח מיד לוחמים נוספים, מצוידים בשני מא"גים, מרנ"ט וררנ"ט, אל הכוח של רבינא והוא, עם הלוחמים שעמו, החלו לירות לעבר דמויות בהן הבחינו. כעבור מספר דקות התברר כי הזיהוי שגוי ומדובר בכוכים במדרון השלוחה שממול. כשמינצר הבין זאת, הוא שלח שני לוחמים חמושים בעוזים, מרקפלד ופטרשקה, לתפוס עמדה ממערב, מעל הערוץ בו היו המחבלים.

שני הלוחמים לא הבינו כנראה את פקודתו של מינצר, התקדמו בתוך הערוץ בקו ישר אל המחבלים, תוך כדי ירי בלתי פוסק לעברם, הגיעו אליהם וחסלו אותם מטווח קרוב. במקביל, המשיך הכוח של רבינא להמטיר אש מלמעלה ולמעשה, העניק חיפוי למרקפלד ופטרשקה המסתערים.

במהלך חילופי האש עם המחבלים, רץ חנן גולדצווייג ז"ל לעבר מערות שהיו בהמשך הערוץ, לאחר שכנראה זיהה בהן מחבלים וירה לעברם. מאוחר יותר נמצאה גופתו ולמעשה, לא ברור כיצד נהרג¹⁷. יצחק יפין סיפר לי כי, למיטב זכרונו, מרגע ההתקלות הקרב היה ממש קצר¹⁸.

פעילות מח"ט 80 ופגיעה במסוק

ההודעה על גילוי עקבות החדירה ותחילת המרדף, תפסה את מח"ט הבקעה, רפול, בביתו בתל עדשים. לשמע הידיעה טס רפול בפייפר שהיה ברשותו¹⁹ הגיע לבקעה והצטרף למסוק שהטיס לאזור המרדף את יגאל מינצר ואנשיו.

לאחר שהנחית את מינצר ולוחמיו, החליט רפול לנצל את המסוק לסריקה אווירית, במטרה לזהות את מיקום המחבלים. הוא לקח עמו את צאלח, שני גששים נוספים ומספר קצינים, בהם אפרים ברנד וגדי מנלה, והמריא לגובה של כ- 300 מ', לביצוע הסריקה. בשלב מסוים זיהו יושבי המסוק שני מחבלים

¹³ גד' מילואים בצנחנים. הלוחמים המתגברים חזרו זמן קצר לפני כן ממארבים.

¹⁴ לימים הרמטכ"ל - 11 של צה"ל.

¹⁵ סרן גדי מנלה ז"ל, בעל עיטור העוז מפעולת כראמה, נהרג שלושה חודשים לאחר מרדף זה, במרדף אחר בבקעה. על שמו נקרא מחנה סיירת חרוב בבקעה

¹⁶ מסוקי הסופר פרלון החלו להקלט בחיל האוויר באמצע 1966.

¹⁷ תחקיר המרדף, אג"מ/מה"ד/מד"ר, מב-20 - 117, באדיבות ארכיון צה"ל.

¹⁸ יצחק יפין, שיחה טלפונית, 02.08.21

¹⁹ כבר בשנת 1952 למד רפול להטיס מטוסים קלים ונשא על חזהו את כנפי הטיס של חיל האוויר.

²⁰ מדובר בשעונים אנלוגיים בהם השתמשו כדי לכוון את זמן פיצוץ המטען באמצעות סגירת מעגל חשמלי.

²¹ תחקיר המרדף, אג"מ/מה"ד/מד"ר, מב-20 - 117, באדיבות ארכיון צה"ל.

²² צילום הכרח באדיבותו של מוטי מלאכי. הנוסח והשגיאות התחביריות הועתקו מהמקור.

²³ תחקיר המרדף, אג"מ/מה"ד/מד"ר, מב-20 - 117, באדיבות ארכיון צה"ל.

²⁶ ההערה מתייחסת לעובדה שבמהלך המרדף התברר שלא ניתן לקיים קשר עם המסוק באמצעות המ"ק 10 אלא רק באמצעות מכשיר היו אר סי שהיה בג'יפ של מג"ד 57

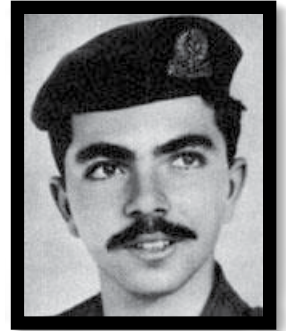

הנופלים ז"ל

בקרוב עם חוליית המחבלים בוואדי עוג'ה נפלו שני לוחמי סיירת חרוב, טוראי אלימלך טיקטינסקי וסגן חנן גולדצווייג, הראשונים מהסיירת שנפלו במרדף.

חנן גולדצווייג ז"ל

חנן – חנני בפי בני משפחתו – היה האח הבכור במשפחה, בן לזוג הורים – דויד וטובה ושני אחים צעירים ממנו – רוני ואלדד. הוא נולד ב-23 בנובמבר 1947, גדל בירושלים, סיים לימודים בגימנסיה העברית ברחביה ועם סיום לימודיו התגייס לחטיבה 35. לאחר שסיים מסלול, יצא לקורס קצינים ואחריו, יצא להשתלמות קצינים²⁵ ואז הגיע לסיירת חרוב. חנן הגיע ליחידה לפני מלחמת ששת הימים ונטל חלק בקרבות

שניהלה הסיירת מלטרון בואכה רמאללה.

אחרי המלחמה, כשהסיירת התארגנה בבקעה, חנן קיבל את הפיקוד על חיילים שהגיעו לחרוב מגדוד 50, חלקם עוד לפני המלחמה, והמשיך לפקד עליהם עד שנהרג במרדף ב-28 באפריל 1968, כשהוא בן 20.

חנן היה מפקד מיוחד, רגיש ואנושי ועל כך יעידו דברים שאמר משה בועז, מהנדס במקצועו שעסק כנראה בפיתוח אמצעים עבור סיירת חרוב: "...הייתי במילואים חודשיים יחד עם חנן. אני עסקתי בניסוי מכשירים הנדסיים והוא היה אחראי על קבוצת החיילים הוותיקים שעברו את המלחמה והיה קשה להשתלט עליהם מבחינה משמעתית. כל החיילים היו מיחידות קרביות. הם עבדו בתנאי שדה קשים מאוד, יומם ולילה, מאחר שזרזו אותנו לסיים את הניסיונות בהקדם האפשרי.... חנן נהג בחייליו בשקט ובשכנוע. בשכל ובטעם טוב הוא השתלט על מקרים שחשבתי כי לא יצליח להשתלט עליהם".²⁶

ב-5 באפריל 1968, סמוך למועד נפילתו, נשפט חנן והוטל עליו עונש ריתוק ל-29 יום. הסיבה לעונש הייתה שהניח לחייליו לא לנקות חלק מהנשק. בפתק שנמצא על ידי אביו בין חפציו, לאחר מותו, כתב חנן: "...החיילים שלי דתיים וביום א' בבוקר ניקינו את הכלים פיקס. את המאגים ניקינו עוד באותו יום. לא נראה לי שלאחר כל מאמצי באותו שבוע איענש בעבור חטא שנעשה ביום האחרון".²⁷

לאחר מותו של חנן, פנה אביו לאלוף הפיקוד וביקשו לבטל את פסק הדין ואכן, מפקד הסיירת החדש, סא"ל צביקה עופר ז"ל, הודיע לאב השכול, בדצמבר 1968, ימים אחדים לפני שנהרג במרדף בוואדי קלט, בשם אלוף הפיקוד, כי העונש בוטל.

אלי טיקטינסקי ז"ל

אלי התגייס באוגוסט 66 והצטרף לנח"ל, לגרעין של מדריכי שדה. הוא שירת בתחילה בנתיב הל"ה ואולם, פחות משנה מאז גיוסו, פרצה מלחמת ששת הימים ואלי צורף לכוח שנלחם באזור לטרון ורמאללה. לדברי אחותו, מרים, אחרי המלחמה עבר עם חיילים נוספים לסיירת חרוב אולם, בשל מסלול הקרבות בהן נלחם במלחמה, הזהה למסלול הקרבות של הסיירת, לא מן הנמנע כי

הצטרף לחרוב כמה ימים לפני.

כשאלו נהרג, מרים אחותו הייתה בת 24, גדולה ממנו בארבע שנים. בפגישה שהייתה לי איתה סיפרה מרים כי הקשר ביניהם היה קרוב מאד. "אלי היה גבוה מאד", סיפרה מרים והוסיפה כי "...נהרג שבועיים לפני השחרור. הוא היה צריך להשתתף בכראמה אבל נקע את הרגל. הוא מאד הצטער שלא יכול היה להשתתף בקרב".²⁸

במכתב ששלח מפקד הסיירת, סא"ל עמוס נאמן, למשפחתו של אלי הוא כתב בין השאר: "אלי שירת במחלקת סיור. במשך הזמן הפך מצנחן לסייר ומסייר לסייר מעולה ומקצועי. מפקדיו הכירוהו כאחראי, מסור לתפקידו ואהוד על חבריו. כשהיה צורך לארגן דבר מה היה אלי מתנדב לעזור. לכל אהב לעזור, גם לחבריו שאהבוהו וגם למפקדיו שכיבדוהו והכירו את תכונותיו הטובות ובהשפעה על שאר החיילים. אלי היה חייל למופת, משכמו ומעלה היה גבוה, גופנית ונפשית משאר חבריו. במשך שהותו ביחידה הספיק להילחם בחוליות רבות של האויב".²⁹

המחבל הפצוע

במהלך איסוף החומר והכתיבה תהיתי לא אחת מי היה אותו מחבל פצוע שנתפס ומה היה גורלו ואכן, לאחרונה הצלחתי, בעזרת חברי יואב פז, לאתר כתבה שהתפרסמה ב"מעריב" ב-13 במרס 1969 שכותרתה, "מפקד חוליית חבלנים – למאסר עולם". בגוף הכתבה מוזכר שמו של האיש – לוטפי יאסין עבד-אל-קאדר בן 20 ומסופר בה בקצרה על המרדף ותוצאותיו. המשכתי לחפש באתרים בשפה הערבית וכך הגעתי לכתבה אודות האיש, מחמד לוטפי יאסין ח'ליל עבד-אל-קאדר/אבו לוטפי, שנכתבה באתר של ארגון הפת"ח, איש שסיפור חייו הוא תמצית הסכסוך הישראלי-פלסטיני – בן למשפחת פליטים שברחה מהכפר טירה³⁰ והתיישבה ביתמא (Yatma) הסמוכה לשכם. הוא יצא לירדן אחרי מלחמת ששת הימים, הגיע לסוריה, התגייס לפת"ח, עבר אימונים צבאיים, חזר לירדן ו"הוטל עליו לרדת למולדת עם חבריו, להשתקע שם ולארגן תאים צבאיים, והמשימה העיקרית שלהם הייתה לתקוף את המצעד הצבאי הישראלי, שהיה אמור להתקיים בירושלים הכבושה, כהבעת שמחה על הניצחון הישראלי במלחמת 1967"³¹. עולה, אם כן, שסיכול החדירה מנע פיגוע גדול במצעד יום העצמאות בירושלים ופיגועים נוספים, תוצאת פעילות תשתיות חבלה שאנשי החולייה היו אמורים להקים בגדה. "אבו לוטפי" ישב בכלא הישראלי 18 שנה, גורש לירדן ב-1986, חזר לרשות הפלסטינית ב-1994 ומילא בה שורה של תפקידים עד שמת ממחלה ב-5 ביוני 2020.

²⁸ מתוך ראיון עם מרים שנערך ב-16 באפריל 21.
²⁹ טוראי אלי (אלימלך) טיקטינסקי, בן הינדה ויוסף, מתוך אתר "יזכור".

³⁰ על אדמות הכפר הערבי הנטוש הוקם מושב טירת יהודה.

³¹ לזכר הלוחם שעזב אותנו מחמד לוטפי יאסין ח'ליל עבד-אל-קאדר (אבו לוטפי) מתוך <https://www.fateh-gaza.com/post/168967>

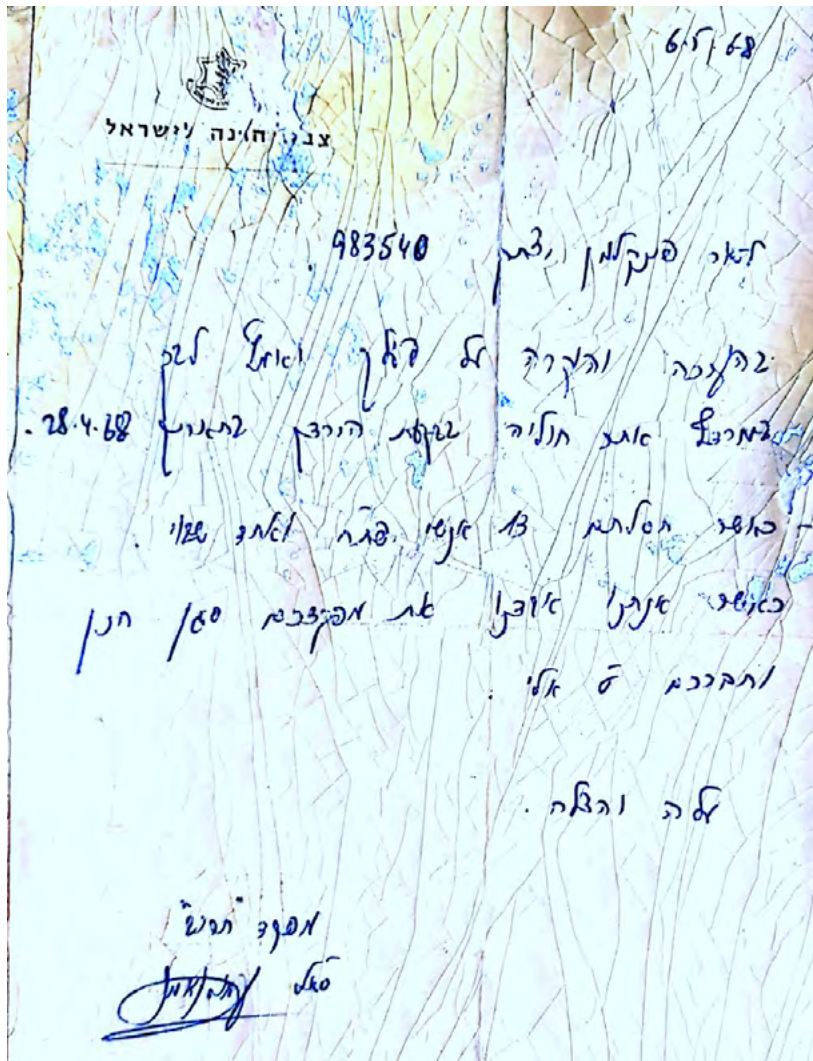
²⁵ קורס קומנדו שזיכה את מי שסיים אותו ברקע ירוק מתחת לכנפי הצניחה.

²⁶ מתוך ספר לזכרו של חנן גולדצווייג ז"ל שהוציאה משפחתו במלאת עשר שנים לנפילתו. הספר נמסר לי באדיבותו של מוטי מלאכי.

²⁷ מתוך הספר שהוציאה המשפחה לזכרו של חנן.

מתוך התקשורת – 29 אפריל 1968

מכתב הערכה

מספר ימים לאחר המרדף, ב- 6 מאי 1968, כתב מפקד סיירת-חרוב, סא"ל עמוס נאמן, ליצחק פינקלמן -

ל-טור' פינקלמן יצחק 983540

בהערכה והוקרה על פעלך ואומץ לבך במרדף אחר חוליה בבקעת הירדן בתאריך 28.4.68 כאשר חיסלתם 13 אנשי פת"ח ואחד שבוי. כאשר אנחנו אבדנו את מפקדיכם סגן חנן וחברכם ט' אלי

עלה והצלח

מפקד "חרוב" סא"ל עמוס נאמן

דור ההמשך

נכד אחותו של אלי טיקטינסקי, לביא שטרן, משרת כיום בסיירת חרוב שהוקמה מחדש ובכך הוא סוגר מעגל משפחתי משמעותי. לביא מסיים בימים אלה קורס קצינים ובעתיד מתעתד ללמוד רפואה. פגשתי אותו בחיפה, יחד עם סבתו, ובפגישה שארכה כשעתיים, הציג בפני עבודה שהכין במסגרת הקורס ועסקה במרדף. בלי להכביר מילים אומר רק שיצאתי מהפגישה בתחושה שגדל כאן דור צעיר מצוין, ואם רק נשכיל לשמור על המדינה עבורו, הדור הזה עוד יפליא לעשות.

סלמי –

הכותב עם לביא בעת המפגש בחיפה

לסיום

המרדף בו נהרגו חנו גולדצווייג ואלימלך טיקטינסקי, זכרם לברכה, סיכל פיגועים שיכלו לעלות בדם חיילים ואזרחים רבים. מחיר הקרב היה כבד, הסיירת איבדה שניים מלוחמיה ושתי משפחות שכלו את ביניהן היקרים ואולם, כשמבינים מה מנעו לוחמי סיירת חרוב וחטיבה 80 במרדף הזה, המשפט האלמותי של ביאליק, "ובמותם צונו לנו את-החיים"³², מקבל משמעות ברורה ומוחשית. יהי זכרם ברוך.

³² חיים נחמן ביאליק, "אם-יש את-נפשך לדעת", תרנ"ח

מעין פשחה – לעין גדי

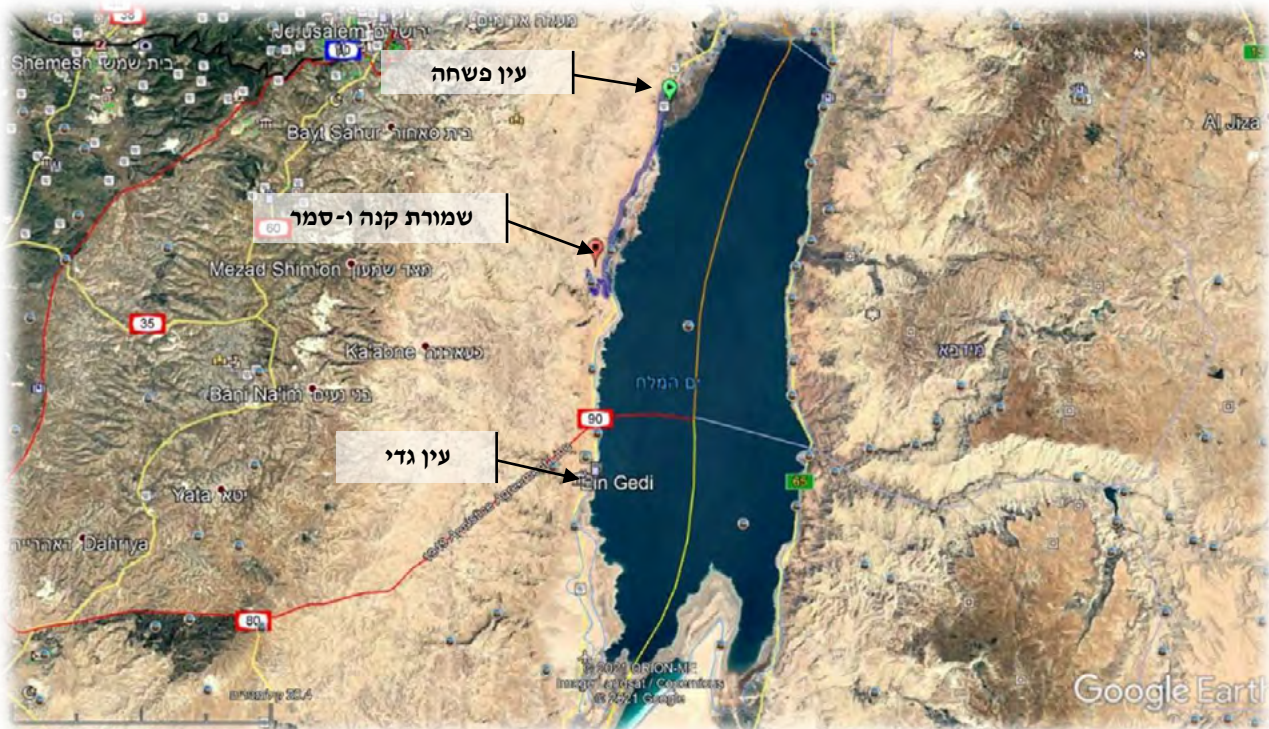
עמיקם מתוקי (מייסדים 67)

היו עם משקל של יותר מעשרה ק"ג מים (או מ"ק 10 במקרה שלי) על הגב.

למיטב זיכרוני, עד לאזור עין א-תורבה לערך (כיום שמורת הטבע קנה ו-סמר, סמוך למצוקי-דרגות) המסע התנהל בשטף וגם השמש לא ממש הציקה. לא

הייתה עדיין מפותחת כאתר תיירות כפי שהכרנו אותה בשנים שלאחר מכן. אהבנו את המעיין הזה של מים מתוקים שנובעים כל כך קרוב לים המלח, ולמיטב זיכרוני גם התרחצנו בהם באותו אחר צהריים³.

הסיפור אודות המסע של סיירת חרוב מעין פשחה לעין-גדי החל במלון הילטון ברמאללה, שם שהינו מיד לאחר מלחמת ששת הימים. קיבלנו הוראה להתארגן למסע והכינו אותנו לכך שהוא יהיה חזרה על מסורת הפלמ"ח שנפסקה במלחמת העצמאות – תשע-עשרה שנה קודם לכן.

חלף זמן רב – והחלו קשיי-הדרך. תוואי כביש 90 של היום, אינם קיימים אז.

בהרבה מקומות ההרים הגיעו עד לתוך ים המלח ובמרבית המסלול אותו עשינו לא היו אפילו שבילים. היינו צריכים למצוא לעצמנו את התוואי הנוח להליכה. מובן שהמקום הקשה ביותר היה הגבול "הישן" (שהיה תקף עד כחודש לפני מסענו) בין ירדן לבין החלק הישראלי של ים המלח. במקום זה ההר הגיע לתוך הים (כן, במבט עכשווי קשה לדמיין, אך ים המלח הצטמק ללא הכר...), וכדי להקשות עוד יותר על מי שרוצה לעבור היה שם שדה מוקשים שנטמנו ממורדות ההר ועד לגבול המים. בפני כל אחד מאיתנו עמדה בחירה קשה – לאגף את שדה המוקשים בתוך המים של ים המלח (כאן המקום להיזכר בכל

הלילה על החוף היה הפעם הראשונה שבה הובסה סיירת חרוב. הובסנו על ידי הברחשים שלא אפשרו לנו לישון שעה רצופה, כך שכאשר קמנו בבוקר (ליתר דיוק בחצי הלילה) על מנת לצאת למסע דרומה – כבר ב"נקודת הזינוק" היינו עייפים וטרטי עיניים ועם הרבה עקיצות על הגוף שמשמעותן תתברר בהמשך. אחרי התארגנות השכמה התחלנו את מסענו עם אור ראשון.

כאמור, חום יולי-אוגוסט, מדבר יהודה ואוויר יבש (וכנראה בריא) של ים המלח חייבו אותנו לקחת איתנו כמות אדירה של מי שתייה, אותם נשאנו בג'דיקנים על הגב; הרבה מאוד מים כך שרוב האנשים

מסע מעין-פשחה לעין-גדי (ומשם לכיוון מרכז הנגב)¹. היינו חדורי תחושת חשיבות והרגשנו שיש הרבה כבוד בכך שדווקא אנחנו נחדש את המסורת של הפלמ"ח.

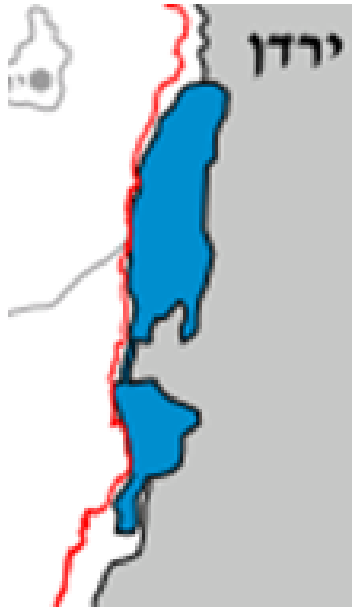
מאחר והיינו פחות מחדש לאחר המלחמה (ליתר דיוק 27.6.1967)², כלומר ממש חום יולי-אוגוסט במדבר יהודה, היה ברור שצריך לצאת מאוד מוקדם ולשאת איתנו הרבה מים. את הבעיה הראשונה פתרנו בכך שהביאו אותנו (במשאיות D400 – אלא מה?) לעשות את הלילה שלפני המסע בעין-פשחה.

עין-פשחה (עינות צוקים) הייתה מקום חדש לכולנו, כי לא הייתה בשטח מדינת ישראל לפני מלחמת ששת הימים, ולא

¹ פרויקט מיוחד תיעוד מסע הפלמ"ח למדבר יהודה והנגב. חלק א- מבית הערבה למצדה.
² את התאריך המדויק של המסע מצאתי במכתב שכתב חברו היקר, צבי רוטנברג ז"ל, שהשתתף במסע, להוריו יום אחרי המסע. המכתב נמצא בין יתר מכתביו באתר של חיל הרפואה לזכר הנופלים (למי שלא שזוכר צביקה ז"ל היה החובש שלנו).

¹ בהקשר למסורת הפלמ"ח - מצאתי באתר "סיפור דרך" שחזור שעשה יפתח אוגד למסע של הפלוגה של סבו – זלמן אברמוב. הם הלכו יום אחד מעין פשחה לעין טרייבה, ויום אחד מעין טרייבה לעין גדי, כחלק ממסע של 12 ימים עד בית אשל. ההערכה שלהם הייתה שמדובר יחד בכ-30 קילומטר. למעוניינים, נא הקלידו:

³ מספר חודשים לאחר מכן הפך המקום לאתר "חובה לבקר", בעיקר לצוותי הסיורים הדרומיים בגזרה בה פעלה סיירת-חרוב לאורך הירדן/צפון ים המלח.

טרם קום המדינה - התנועה בין צפון ים המלח לסדום התאפשרה בדרך הים בלבד. בקיץ 1963 נסלל כביש בין צמת-הערבה לקיבוץ עין-גדי אשר עד אז הגישה אליו התאפשרה על דרכי עפר מדרום וממערב. לימים הפך הכביש לקטע מכלל כביש 90. בצפון הים סללו הירדנים, ששלטו באזור עד יוני 1967, כביש עד לעינות צוקים.

למסע הסיירת הצטרפו שני קציני הנדסה. על השניים הוטל גם לבחון את תוואי החוף לאורך צפון ים המלח (כאמור, עד מלחמת ששת-הימים נשלט ע"י ירדן) ואפשרויות לפריצת דרכי תנועה יבשתיות שם.

בשנים 1968 - 1970 (אותה עת מצוי כבר כל אזור צפון ים המלח ובקעת הירדן בשליטה ישראלית), עם ירידת מפלס ים המלח נוצרה רצועת חוף צרה שאפשרה את המבצע ההנדסי המורכב מאוד לפריצת דרך וסלילת קטע כביש בין עין-גדי לעינות-צוקים ובכך יצירת ציר תנועה ממתולה ועד אילת, ההולך ונמשך לאורך חופי ים סוף... (י. שי)

העקיצות שנשאנו על העור מהלילה הקודם) או לטפס על ההר ולאגף את שדה המוקשים מלמעלה (במצב של החום והיובש הקשים שכבר שררו בשעה זו). לי, אישית, לא נמצאה כלל אפשרות בחירה. נשאתי על גבי מכשיר מ"ק 10 שמטבעו "לא רצה" לטבול במי ים המלח. הטיפוס, כמו ההליכה במים, היה קשה. בעיקר כאשר בשיא הטיפוס והמאמץ עבר מעלינו מטוס קטן שבו טס צימל, מפקדנו, שרצה לראות אותנו הולכים ולברך אותנו (מה שחייב אותי לחבר "אנטנה LONG" אשר מי שהתנסו בכך מכיר את חוסר היציבות לו גורמת אנטנה כזו, בעיקר בתנועת טיפוס). וכך לאחר כמה שעות הליכה, ולאחר שנותרנו ללא טיפת מים בכל הג'ריקנים שלנו או טיפת כוח בשרירים ובמצב שרופא היה מגדיר דה-הידרציה (התייבשות) ברמה בינונית לפחות, הגענו לקיבוץ עין-גדי. הקיבוץ לא כל כך חיכה לנו, וכל מה שהצלחנו למצוא היה ברז גינה קטן שאליו התחברנו, כל היחידה, והתחלנו לינוק מזרם המים החלש והרזיזי שטפטף ממנו. כולם, למעט אחד מאיתנו שלא היה מוכן להסתפק במים פשוטים והעדיף לחכות למקום הראשון שבו נוכל לשתות קוקה קולה (ואכן מצאנו קיוסק כזה בדרך וחיסלנו את מלאי הקולה שלו).

את הדרך חזרה עשינו במשאיות דרך ערד לכיוון רמאללה, זוכרים? כביש 90, בקטע מעין פשחה לעין גדי אינו קיים כלל. לא רק כביש - אפילו תוואי אין. למסע הצטרפו שני מהנדסים מחיל הנדסה שהיו בעצם הצוות הראשון שבדק היתכנות ותוואי אפשרי להשלמת הקטע של כביש 90 כפי שהוא היום.

בכך בעצם הבטנו לאחור בחדשנו את מורשת הפלמ"ח - ולפנים שהרי הנחנו את היסודות הראשונים להשלמת כביש 90 לכביש של היום שהוא רציף מקריית שמונה ועד אילת.

ניסיון חטיפת לוחם סיירת-חרוב

ראיין וכתב רמי דנוש* (08.72)

לרצפת הרכב והתחלתי לצעוק לנהג לעצור. לרגע הוא הסתכל עלי, לא הגיב והמשיך בנסיעה. כשפניתי לכיוונו הבחנתי בחלון האחורי של הקבינה בדמות אדם בארגז". מסתבר שלנהג היה שותף למזימה – חוטף שישב בארגז הסנדר. הלה הושיט את ידיו עם החבל דרך החלון שמחבר את הארגז לקבינה, בניסיון לכורכו סביב הצוואר ולחנוק את החייל הטרמפיסט. הטיית הגוף של גרשון קדימה לצורך הגברת הווליום גרמה לחבל "להיעצר" על הסנטר והאף ולא "לגלוש" לצוואר, והיא שהצילה את גרשון ממות. ממשיך ומספר גרשון: "הבנתי שהנהג זומם משהו, הסתובבתי שמאלה לכיוונו, בעטתי והצמדתי עם הרגל את ראשו לחלון שלי. הוא נבהל, איבד שליטה ברכב (למזלנו, בדיוק כשיצאנו משדרת הדקלים), סטה שמאלה ונכנס לתעלה שבצד הכביש. הרכב פגע באבן גדולה ונעצר, הדלת שלידי נפתחה ועפתי מהרכב החוצה. כתוצאה מחתכים שהחבל גרם לי בסנטר, באף ובעיניים דיממתי וראייתי הייתה מטושטשת". מה עושה חייל קרבי טוב אחרי שהוא מתאושש? נכון!! ממחר לרכב, לחפש את הנשק. אך מסתבר שגם לחונק מהארגז היו עוד תוכניות. הוא הגיע מסביב וניסה להרחיק את גרשון מהרכב. גרשון הסתובב לכיוונו ונתן לו אגרוף לפני שהעיק אותו מספיק רחוק.

גרשון אור (אורבך) ...הבנתי שהנהג זומם משהו, הסתובבתי שמאלה לכיוונו, בעטתי והצמדתי עם הרגל את ראשו לחלון .....

לוד (כיום נתב"ג). מזעקי נסע עם הציוד לתל-נוף וגרשון, מצויד בנשקו האישי (קלצ'ניקוב), נסע לביתו בגבעת עדה.

גרשון מספר: "בשעת ערב, כשמסביב די חשוך, הגעתי עם אוטובוס עד לפרדס חנה ונעמדתי ליד התחנה המרכזית לעצור טרמפ לגבעת עדה."

באותה עת טרם בוצעו ניסיונות חטיפה של חיילים על ידי מחבלים. מקרה החטיפה המפורסם הראשון היה כחודש מאוחר יותר.³

לאחר זמן קצר נעצר סנדר פז' עם ארגז מטען סגור וחלון פתוח שמפריד בין הקבינה לארגז. גרשון שאל את הנהג (שהיה לבד בקבינה), האם הוא מגיע לגבעת עדה והוא השיב לו שכן. גרשון מציין בנקודה זו כי: "הדיבור שלו היה מאוד לא ברור. אמנם הצלחתי לזהות את המבטא הערבי אבל לא חשדתי במאום."

גרשון התיישב ליד הנהג, הנשק על הברכיים וכשטרק את הדלת, הידית השתחררה ונפלה לרצפת הרכב. שדיעבד התברר שהחוטפים שחררו מראש את הידית כדי "ללכוד" את הטרמפיסט, שהרי את הדלת ניתן לפתוח כעת רק מבחוץ. גם בשלב זה, גרשון לא חשד במאומה. הסנדר נסע צפונה לכיוון גבעת עדה כשמשיני עברי הכביש שדרת דקלים. גרשון ניסה לשוחח עם הנהג אבל האחרון ענה בקצרה או בכלל לא. כשהסנדר היה בתחילת השדרה הייתה השעה 19:00 ומהרדיו נשמעו הפיפסים של החדשות. גרשון התכופף קדימה בכדי להגביר את עוצמת הקול. את מה שקרה בהמשך מתאר גרשון: "לפתע חשתי שחבל התלבש לי על הפרצוף באזור הסנטר והאף ומושך אותי חזק מאוד אחורה. לרגע חשבתי שחבל שהיה בארגז השתחרר ונכרך סביב פני. אינסטינקטיבית אחזתי בחבל בכוונה להרפות את הלחץ. אני מושך קדימה והחבל מושך אותי אחורה. כל אותו זמן אני מתאמץ למנוע מהחבל מלהיכרך על הגרון. הרגשתי שהנשק נשמט מהברכיים

גרשון אור, 48 שנה לאחר האירוע בו עלול היה לאבד את חייו.

וודו של גרשון אור (אורבך), אחי אביו, דוד אורבך ז"ל, נחטף ונרצח ביוני 1938 בהיותו בן ארבע-עשרה עם שני צעירים נוספים מהמושבה גבעת עדה, על ידי פורעים ערבים, כשיצאו לשדה לאיסוף חציר. גופותיהם נמצאו כעבור כשנתיים בתוך בור בכפר זלפה, והם נטמנו בקבר אחים בגבעת עדה. ניסיון החטיפה של גרשון שייסופר כאן, טלטל את משפחתו והחזיר אותה עשרות שנים לאחור, לרצח המזעזע של דוד ז"ל וחבריו.

גרשון אור (אורבך), בן המושבה גבעת עדה (כיום בנימינה-גבעת עדה) הסמוכה לפרדס חנה, התגייס במחזור אוגוסט 1972, התנדב לסיירת חרוב ועשה את כל המסלול של פלוגה ה' בפיקודו של אורי רייניץ ז"ל. גם אני (ר"ד), הייתי בפלוגת אוג' 72, בן פרדס חנה. את גרשון הכרתי רק בפלוגה.¹

במלחמת יום הכיפורים שובץ גרשון לכוננות חילוף טייסים בטייסת המסוקים 124 יחד עם אריה זלמנוביץ (אוגוסט 72) ועמי מזעקי (פברואר 71). כבר בתחילת המלחמה הם עלו למנחת במחניים וביצעו חילוצים בחזית הלחימה הצפונית. לקראת סוף המלחמה, כשהיקף החילוצים קטן, אושר למזעקי ולגרשון לטוס לפאיד (שדה תעופה צבאי באזור איסמעיליה) שם חברו לסיירת חרוב ביום האחרון למלחמה, 25 לאוקטובר 1973, לאחר שחיילי הסיירת יצאו מהעיר סואץ. לאחר מספר ימים,² שבו בטיסה לשדה התעופה

³ בדצמבר 73, הצנחן אלי לופו ז"ל נחטף ונרצח ע"י חוליית מחבלים משכם בדרכו לביתו במושב חניאל.

² המועד המדויק אינו זכור. כנראה שזה היה בין סוף אוקטובר לאמצע נובמבר 73.

¹ יש לנו המון במשותף בזכות בני גבעת עדה: חיים בן מוחה מהפלוגה שלמד בכיתתי בתיכון, ודוד טרם שלמד מעלינו בתיכון והיה מ"כ שלנו במסלול.

ערעור שהוגש ע"י החוטפים לבית המשפט העליון – נידחה על הסף בשנת 2004, נהג הטנדר נעצר⁴ בחשד שניסה לקשור קשר עם האיראנים.

טנדר פיזיו 505 שהיה בשימוש נפוץ מאוד באיו"ש וגם ע"י מגזרים שונים בקרב המיעוטים בישראל

מתוך התקשורת:

נסיונות לחטוף חיילים ע"י „אוספי־טרמפיסטים“

(...מתברר), כי החוטפים נוסעים

במכונית, שהמשיב הקדימי שלה, לצד הנהג, פנוי וכי מושב האחורי יושבים שיניים או שלושה אנשים. הם מצוידים בחבל וכמנע שיר קהה כדי לחנוק את החפוף ולהממו.

בעבר ידועים לשחות שני מקרים של חטיפת חיילים, יש אחד מהם הסתיים ברצח.

● ב־21 בדצמבר 1973 אספו שלושה תושבי שכם את הצנתן אלי לופו, מצומת בית־ליד לכיוון מושב חניאל, מקום מגוריו. בדרך המכונית ב־גרון ובסכין דקרו אותו למותו. את ה„קלשניקוב“ שלו גטלו עימם.

● ב־15 בנובמבר 1973 אספו שני תושבים של בקה אל גרביה חייל בטנדר שלהם. בי־אזור פרדס־חנה ניסו לחנוק אותו. החייל הצליח להימלט. חיילים טרמפיסטים נתבעים למישנה־ההירות בבחירת המכונית שבה יסעו, ולהימנע מ־

אורות הרכב נותרו דלוקים וגרשון מבחין שהנהג אוחז בנשק. מחשש שהלה עומד לירות בו, גרשון פותח בריצה מהירה, מתגלגל לתעלה (פזצט'א שהמכ"ם שלנו היו מתגאים) בצד השני של הכביש, ומתרחק בזיגזגים כמאה וחמישים מטר עד שהוא מבחין באורות של משאית מתקרבת. גרשון נעמד במרכז הכביש ומסמן לרכב לעצור. נהג המשאית, יוסי תושב גבעת עדה, בקושי מזהה את גרשון. לאחר עדכון קצר, הם מחליטים לנסוע לדווח למשטרה מטלפון ציבורי בתחנת הרכבת בבנימינה (כן, היו ימים שלא היה טלפון נייד...). וכן, כמה מפתיע, הטלפון בתחנה לא היה תקין..... גרשון ונהג המשאית מחליטים לחזור לטנדר אותו הם מוצאים נטוש בתעלה והחוטפים והנשק נעלמו. מכאן הם ממשיכים לתחנת המשטרה בפרדס חנה. במשטרה שמעו את עדותו של גרשון והחליטו לצרף אליו שני שוטרים חמושים לבדיקה יסודית של הטנדר. גרשון מספר: "כשהתקרבו לטנדר אני הלכתי בראש ושני השוטרים המזוינים (שאוּלו קצת פחדו...?) הלכו בעקבותיי."

להפתעתם הם מצאו בטנדר שברייה (סכין גדולה), ואת תעודת הזהות של הנהג. הסתבר שהטנדר שייך ליהודי מבני ברק ושני החוטפים, מוחמד וראוף בן מחמוד ע'נאים, תושבי בקה אל-ע'רביה, עובדים אצלו. גרשון והשוטרים חזרו לתחנת המשטרה למתן עדות: "סיפרתי את כל הסיפור, ובכל פעם שהגיע קצין בכיר יותר נאלצתי לספר הכול מחדש."

"כשזה הסתיים", מספר גרשון, "נלקחתי עם ניידת לבדיקה רפואית אצל ד"ר דנוש (אביו של הכותב - ר"ד) במרפאה שבביתו. השוטרים אסרו עלי לספר מה קרה בכדי שהבדיקה תהיה אובייקטיבית ותשמש עדות במשפט כשהחוטפים יתפסו. דר' דנוש זיהה אותי (הכרנו מביקוריו כשהפלוגה 'סגרה' שבת), ואני לא יכולתי להתאפק וסיפרתי לו על ניסיון החטיפה. לאחר בדיקה וטיפול בפצעים קיבלתי תעודה רפואית."

גרשון הוחזר לתחנת המשטרה בה שהה כל הלילה, ורק למחרת נסע בטרמפים לביתו בגבעת עדה. גרשון מדגיש שבגלל הטראומה של המשפחה מחטיפת ורצח דודו, דוד ז"ל, הוא החליט לא לטלפן אליהם מהתחנה, אלא לחכות ולספר להם פנים אל פנים את קורות אותו הלילה.

ואתם שואלים מה עם החוטפים? לאחר יומיים הם הסגירו עצמם למשטרה. הם הועמדו לדין, טענו שתכננו להשיג נשק כדי לבצע מעשי שוד, הורשעו בסעיפים מקלים (שוד והחזקה בלתי חוקית של כלי ירייה) ונגזרו עליהם תשע שנות מאסר.

*רמי דנוש: מחזור אוגוסט 72, מ"כ במחזור אוגוסט 73, עבד 25 שנים במערכת הביטחון ועוד 10 שנים ברפאל. מתגורר בצורית. גמלאי, עובד במשרה חלקית. סא"ל במילואים. נשוי, 4 ילדים, 10 נכדים.

מכגש מחזור פברואר 1971

כתב וצילם חיים יהב (פרידמן) (02.71)

עמוס את השדרה המרכזית על גב ההר הפרושה לאורכה של ארץ ישראל, שהיא קו פרשת המים בהרי יהודה. בנסיעתנו מזרחה עברנו את מדבר שומרון בדרכנו לעבר מדבר יהודה, היבש מגשמים בשל היותו מדבר בצל הגשם – בעוד שענני הגשם והרוחות המערביות ממטירים גשם בצדו המערבי בלבד.

בהמשך הנסיעה הדרך חברנו, איל, על ההיסטוריה של מדבר יהודה בנושא נזירים ומנזרים, ללמד שלמדבר יהודה יש משמעות היסטורית רחבה בתולדות ארץ ישראל, ולא רק המשמעות הצרה של ארץ המרדפים כפי שחווינו אותה.

בזמן הפנוי בנסיעה החלו לזרום סיפורים במערכת השמע באוטובוס של המחלקה, בדבר אירועים קונדסיים שנשתמרו "חסויים" ממפקדינו אשר לו ידעו אז את הנעשה, היו בעוכרינו שעות רבות נוספות של חוסר שינה. לדוגמה קורס הנהיגה שאך מעבר למקובל עקב ניסיונות שלנו להיכשל כמה פעמים ולהאריך את שהותנו בהנאה ללא אימונים; או שלמארב מסוים הבאנו את פקידת הפלוגה והיו עוד.....

ס' יורנו החל בפגישה בתחנת רכבת ארלוזורוב בתל אביב ביום ה' 29.4.2021, ומטרתו הייתה ביקור לאורך הבקעה בנקודות ציון המתארות את פעולותינו המבצעיות בשמירה על הגבול המזרחי של המדינה.

על אף תכיפות המפגשים שלנו, פגישתנו זו הרגישה כאילו לא ראינו אחד את משנהו תקופה ארוכה; הסיפורים החלו לזרום, החוויות מהעבר השתנו מעט, צבע השיער, אם נשאר, הלבין, לצד כמות הנכדים שהלכה וגדלה.

במפגש מחזור פברואר 71 השתתפו הלוחמים ונשותיהם, אל חלקנו הצטרפו הילדים, י"ב (בשמו המלא יהודה בר) - מפקד סיירת חרוב בתקופתנו ועד לאחרונה יו"ר עמותת סיירת-חרוב, ישראל שי - מנכ"ל העמותה לשעבר, המ"מ שלנו רמי גרשון ואשתו, אלי בן יוסף שהיה אחד הסמלים שלנו ואליו הצטרף בנו, ועזרא שהיה אחד מחיילינו במחזור פברואר 73 שאליו הצטרפה אשתו.

הנסיעה לבקעה נעשתה דרך כביש 1 מירושלים לצומת אלמוג ובמהלכה התעשרנו בידע רב שניתן מפי חברנו, עמוס גולדבלט, לאורך מסלול נסיעת האוטובוס. בהסברו מצין

נקודת ציון ראשונה

חצינו את המערכת¹ אל מוצב טבלן ובהליכה רגלית קצרה הגענו לתוך המוצב; כיום המוצב ריק מאדם, מוזנח ולא מאויש. הסיבה לעומת זאת השתנתה לירוקה, עצי תמרים רבים נשתלו מזרחה מהמוצב, אך מהירדן השופע נשארה רק תעלה חומה של מי שופכין. את היסטוריית המקום קיבלנו מ-י"ב בהרצאה מקיפה על ניסיון תקיפה של מחבלים באופן מאורגן, שכלל ירי מכונן מצד חיילים ירדנים והטמנת מארב. בסימום של הקרב נספרו שנים-עשר חללי אויב ולדאבוננו לוחם אחד משלנו.

מוצב טבלן - סקירת י"ב (במרכז). מימין: קדש, רצין וכוהן. משמאל לי"ב גרשון לצד רעייתו.

במרום המוצב,
מימין: גולדבלט, לוי, פרידמן (הכותב) וארם

לאחר נסיעה קצרה מערבה, המתין לנו מדריך אשר הסביר על מספר בריכות אגירת מים טבעיות באתר שמקורותיהן בנקודות ניקוז מים שונות, ועל ייעודן להשקיית עצי התמר שהוזכרו קודם לכן, הזקוקים לכמויות מים גדולות.

¹ מערך המכשול המעכב מתקופת מלחמת ההתשה, ששרידיו קיימים וניצבים לאורך קטעים ארוכים של הירדן עד היום..... (י.ש.)

סמוך למוצב טבלן – בריכת אגירת מים להשקיית עצי תמר, סמוך למוצב טבלן

סקירת מהנדס המים על אגירת המים בבקעת הירדן. עומדים מימין: בן יוסף, קדש, י. שי, פרידמו, כהן, י.ב, גוימן, הררי וחסון.

נקודת ציון שנייה

פארק סיירת חרוב גבעת הרעות. לא פסחנו על הפארק הנפלא לזכר נופלי הסיירת לדורותיהם, המשמש מקום מפגש למשפחות החללים עם הלוחמים. ברצוני לציין לשבח את חברנו ליחידה, יוסי, על היוזמה בבניית הפרגולה הנפלאה המאפשרת מקום ישיבה מוצל מפני קרני השמש היוקדות בבקעה.

פארק הרעות
סלע ההנצחה הנושא את תולדות סיירת-חרוב

בצל הפרגולה, ממרומי גבעת הרעות – סקירת יב' על אזור היציאה שלנו למלחמת יום הכיפורים באוקטובר 1973

על שמו של סמ"ר ליאל גדעוני ז"ל, העוסק בחינוך ופיתוח בני נוער שלא מצאו בעבורם מסגרת מתאימה והכשרתם לקראת גיוסם לצה"ל, ליחידות הקרביות. בחדר ממוזג שמענו את הרצאתו של חברנו, איל, על הטופוגרפיה של האזור – ידעתם שהסרטבה מובנה טבליטית הפוך? השכבות הוותיקות למעלה והצעירות למטה, ההפך מן המקובל?

נקודת ציון שלישית

בסיס האם "גדי", על שמו של קצין המבצעים סרן גדי מנלה ז"ל. ראינו בכאב את שרידי המבנים ההיסטוריים שנהרסו בידי חיילי הנדסה באימוניהם - ומנגד שמחנו לראות התיישבות צעירה של מספר משפחות, והקמת מפעל הקרוי "מכינת ליאל"

יובל לאחר הגיוס לסיירת חרוב, בבסיס האם "מתנה גדי".
עומדים מימין לשמאל: פרידמן, כהן, קדש, בן יוסף, גרשון, לוי, וימן, חסון, דוידוב, אטלס, ארם, הררי.
יושבים: חפץ, ירושלמי, שגיא, אקרויז, רצין, עזרא.

נקודת ציון רביעית

את סיורנו סיימנו בנסיעה בכביש אלון לעבר היישוב רותם, בו נהנינו מסעודה חלבית מעולה.

★ ★

זה הזמן להודות לחברינו שעמלו רבות בהכנה להצלחת סיור זה: רצין, חסון, עמוס ואיל. תודה מיוחדת לשי, בנו של חפץ, שבזכותו יכולנו להיות נוכחים ולחזור במועד מהסיור.

פרידמן (יהפ) חייט -
פברואר 71

מפגש פלוגת מאי-אוגוסט 1972

עמי מורן (08.72)

יחיאל אקוע ובלו, המ"מ הראשון שלנו, בצילום שבתחילת המסלול היה בלתי אפשרי - מ"מ וחייל מתחבקים...

צילם: אשר והב

בדרך לבקעה העלינו זיכרונות מהימים ההם... ההרכב במכונית היה מוזר ולפני 49 שנים, הוא היה בלתי סביר בעליל – היינו בלו המ"מ, יגאל קנדה סמל המחלקה, וגם אשר והב ואני – שני חיילים שלא העזו לקרוא למפקדים בשמם אלא אם לשם קדם התואר "המפקד". עד היום אני קורא מדי פעם לבלו "המפקד"...

זה היה יום יפה של תחילת חודש אוקטובר. החזאי הבטיח שיהיה חם מהרגיל אבל מי שם לב לחזאי כשאנחנו נוסעים לבקעה להיפגש עם החברים שלנו מהפלוגה, שאת חלקם לא פגשנו מאז סיום קורס מ"כים?

אני מודה שהתרגשתי. בכל זאת חלפו להן אי-אלו שנים, כולנו התפזרנו לכל עבר, נושאים עמנו צרור זיכרונות מאותם ימים וכמה תכונות ולקחים שישמשו אותנו במעלה הדרך ויעזרו לנו להתמודד עם האתגרים שהחיים יציבו בפנינו. חלקנו שמר על קשר עם חיילים אחרים מהפלוגה או מפקדים, חלקנו העדיף להתנתק מהעבר שהשאיר צלקות בלתי נראות בנפשנו, אך גם אלה וגם אלה שמחו להגיע למפגש והדבר ניכר מן הרגע הראשון – קריאות שמחה, חיבוקים, לחיצות ידיים, טפיחות על השכם ובעיקר, השלמת פערים של שנים שבטח לא ניתן יהיה לגשר עליהם במפגש אחד.

שעה שלמה דיברנו והחלפנו חוויות מהימים ההם, מתגודדים לנו בזוגות או בקבוצות גדולות יותר, מדברים על המסע הזה, הניווט ההוא, הטרטורים שהיו מנת חלקנו לאורך כל המסלול. העלינו בשיחות האלה את זכרם של אלה שכבר לא איתנו, יזי מנצ'יק ודרור קושניר שנהרגו בקרב בעיר סואץ, ואחרים שנפטרו במהלך

השנים – אורי רייניץ המ"פ שלנו, וגם יוסי גוטליב, צביקה יהב, יונתן קופל, גבי פישר ושמשון בן עמי. כולם היו חיילים בפלוגה,

הזענו יחד איתם, עם כולם רצנו, עם כולם הלכנו במסעות ועם כולם חיכינו במתח לאישור יציאה הביתה שאף פעם לא היינו בטוחים שאכן יגיע. עם כולם התרגזנו, עם כולם התרגשנו ועם כולם קיטרנו על הטרטורים שעברנו. יהי זכרם ברוך. במפגש נכחו גם עומר עתידיה¹, שיחד עם חניכיו בחוות עינות קדם הסמוכה מתחזק את אתר הסיירת בהתנדבות, דואג לטפחו ולהעניק לו מראה נאה; ומי שהיה מפקד סיירת חרוב בשנים 70-72 ועד לאחרונה כיהן כיו"ר עמותת הסיירת, תא"ל (מיל.) יהודה בר, המוכר יותר בכינוי "ב."

את מסכת הדיבורים פתח מי שהיה מפקד הפלוגה במלחמת יום הכיפורים, אבי ענבר (אבטיחי), שדיבר על החוויות מהמלחמה והתייחס לזוויות השונות בהן כל אחד מאיתנו חווה את אירועי אותם ימים. עומר עתידיה סיפר בקצרה על החווה שהקים עם רעייתו נעמה, על פעילותה ועל בני הנוער המתחנכים בה. "ב" סיפר על פעילות עמותת הסיירת, והתמקד בעיקר בנושא הקמת סלעי ההנצחה הפלוגתיים.

אחרי הדיבורים היה עוד פרק קצר של שיחות בין כולם לכולם, פרידות נרגשות והביתה.

המפגש נמשך כשלוש שעות ולהתרשמותי, כולנו נשארנו עם טעם של עוד...

הנסיעה הביתה היתה משוחררת בהרבה.

י.ב. "מרבץ" בנו תורה

צילם: יחיאל אקוע

שהגיעו לחווה השתנו גורלם ונתיב חייהם. לימודים סדירים, עבודה והכשרה מקצועית לסוגי עשייה שונים הם סדר יומם.

¹ בשנת 2004 הקימו נעמה ועומר עתידיה את חוות עיינות-קדם, בסמוך ליישוב יי"ב שבבקעת הירדן. קיומה של החווה הוא על חקלאות ותעשיית מוצריה ובכך משולבים גם מי שהיו נערים במצוקה ומעת

עומדים מימין לשמאל: מוטי רו (מזרחי), אריה קורנר, צביקה דרורי, בני כרמי, יהודה בר (י.ב.), משה מעוז (אקהויז), מיקי אגייב, יורם שגיא (זינגר), אביגדור דנגוט, יוסי נווה (אלוש), עמי מורן (צוקרמן), דוד אלימלך, ישראל אדלר, בני הראל, אפרים הירש, דרור כהן, יגאל קליינמן, לני רקנאטי, אהרון זמיר, חיים יהב (פרידמן), יגאל גרינברג, יפת ג'ף יחזקאל, אריה זלמנוביץ.

יושבים, רוכנים, כורעים מימין לשמאל: ישראל זר, חיים בן מוחה, מני וידר (ויזל), יגאל קנדה, בני מור (מורוזבסקי), רמי דנוש, דוד אבגי, ראובן בכר, משה דולב (בולקובשטין), מוטי מיטל (טייבלום).

צילם: אשר והב, האיש והעדשה שאינו מופיע בצילום הקבוצתי וצולם ע"י עמי מורן

העפלה לסרטבה עם חיילי סיירת-חרוב

עמי מורן (08.72)

המחכים ללוחמים מסיימי המסלול, שעוד מעט יתחילו את הטיפוס במדרון התלול.

השעה הייתה קצת לפני הזריחה ונערכת לצלם אותה (יש משהו מיוחד בצילום זריחות ממקומות גבוהים...). בהמשך, ניצלתי את

צילום: עמי מורן

הזמן לשיחה קצרה עם מח"ט כפיר הנכנס, אל"מ שרון אלטיט ועם גל ריץ, מפקד הסיירת. שניהם הביעו התרגשותם לנוכח האירוע ולנוכח החיבור שבין הסיירת הוותיקה לזו הצעירה, באמצעות נוכחות "זקן" כמוני על פסגת הסרטבה יחד עם הדור הצעיר.

את מסע "סיום המסלול" החלו הלוחמים באנדרטת הבקעה, בסיום שבוע משימות בו הלכו בין 45 ל-55 ק"מ. אחרי קילומטרים ספורים פתחו אלונקות עם "פצועים" עליהן ובהגיעם ל"פיטמה" המפורסמת של הסרטבה, סגרו אותן וטיפסו במעלה התלול כשהם מסייעים איש לרעהו במשיכות, בדחיפות ובצעקות עידוד. ה"ביחד" היה נוכח במלוא עוצמתו בדקות אלה. באותה שעה חבריהם, שניצבו יחד איתי על הפסגה, עודדו אותם בקריאות ואין לי ספק שקריאות אלה נסכו בהם כוחות נוספים וסייעו להם בטיפוס.

לאחר שכולם הגיעו לפסגה ופרקו את שמחתם על סיום הטיפוס ותום מסלול האימונים - בהתאם לסיכום בין ישראל שי ומפקד הסיירת, שוחחתי עם הלוחמים כנציג עמותת הסיירת. סיפרתי ללוחמים על סיירת-חרוב הוותיקה שבסיסה היה במחנה גדי, על ההיסטוריה הקצרה שלה, ממועד הקמתה ב-1966 ועד פירוקה ב-1974, על פעילותנו בבקעה כסיירת פיקודית שהיה לה חלק מכריע בסגירת הגבול בפני חוליות חודרות של ארגוני המחבלים הפלסטינים, על שלושת המלחמות בהן נטלו חיילי הסיירת חלק (ששת הימים, ההתשה ויום הכיפורים) ועל הקרב בחיץ החקלאי ובעיר סואץ במלחמת יום הכיפורים. הזכרתי את המרדף הראשון בו השתתפו

"הדבר היה ככה" (כמו שסבתא של מאיר שלו נהגה לומר) - כשישראל שי אמר לי שבסוף חודש מאי יערכו חיילי סיירת-חרוב "מסע סיום מסלול" לסרטבה, עניתי לו, בלי לחשוב, שאני מבקש להצטרף לטיפוס כנציג הסיירת הוותיקה. לאחר שמפקד הסיירת, סא"ל גל ריץ, אישר לי להצטרף ציינתי את המועד ביומן וחזרתי לענייני.

מועד המסע נקבע, כאמור, לסוף חודש מאי וכזכור לנו, הכל התנהל על מי מנוחות עד שנכנס לחיינו המושג "שומר חומות" ותוך כדי התנהלות המבצע התעורר הרחוב הפלסטיני. השטח החל לרעוש ולגעוש וחששתי שהמסע והטקס יבוטלו בשל המצב.

מאחר והעניינים נרגעו אט אט, חשבתי שאולי, בכל זאת, הכל יתקיים כמתוכנן ואכן, כמה ימים לפני המועד שנקבע, ישראל הודיע לי שהמסע יתקיים והעביר לי את מספר הטלפון של מוטי מלול, רס"ר היחידה, כדי שאתאם מולו את שעת ונקודת המפגש. התיאומים צלחו וקבענו שנפגש ביום שישי, 28 במאי, 21, במועצה האזורית ערבות הירדן, הנמצאת סמוך למשוואה, למרגלות הסרטבה. משם, בשעה שתיים לפנות בוקר, יבואו לאסוף אותי וניסע לנקודת המפגש עם לוחמי הסיירת.

כהרגלי בקודש הקדמתי והחניתי את הרכב בפניה חשוכה במתחם המועצה כדי לאסוף כוחות. אחרי הכל, אני כבר לא ילד והסרטבה הוא חתיכת אתגר...

דקות ספורות לאחר הגעתי, קבלתי הודעה לפיה התוכנית השתנתה ובניגוד למה שקבענו, מפקד הסיירת לא מאשר לי לטפס עם החיילים במדרון התלול של הסרטבה ומבקש שבשעה ארבע, יחברו אלי ויביאו אותי לאוכף שבין בסיס הקשר הסמוך והפסגה - ומשם אטפס במדרון המתון יותר. לא הועילו לי כל ניסיונותי והסברי שאמנם אני כבר לא ילד אבל, אני בכושר מצוין ולא תהיה לי בעיה לטפס במדרון התלול ומנגד, גם לא ראיתי צורך להתווכח יותר מדי. זו הייתה החלטתו של מפקד הסיירת ולי לא נותר אלא לכבד אותה ולהתגבר על האכזבה הראשונית. הנחתי ראש ונמנמתי, תוך מאבק עיקש ביתושים שהסתערו עלי בתוך הרכב...

כפי שקבענו, בשעה ארבע חברו אלי מספר חיילים נחמדים מהסיירת ונסעתי איתם עד האוכף. בדרך התחלתי להיזכר בימינו בסיירת ובטיפוס שאנחנו ביצענו, בתורנו, לסרטבה.

צילום: סיירת-חרוב

הטיפוס לסרטבה אינו עניין של מה בכך, אפילו כשמדובר בטיפוס במדרון המתון. "מתון" הוא מושג יחסי שכן, ה"מתינות" הזו מדברת על זווית טיפוס ממוצעת של 31.8 מעלות ועליה של 300 מ' למרחק של כ-500 מ' בקו אווירי. זו עליה קשוחה המצריכה עבודת רגליים ולב-ריאות מאומצות אבל שרדתי אותה ובסופה מצאתי את עצמי במרומי הפסגה, מוקף חיילים נרגשים מהסיירת

חיילי הסיירת בבקעה ב- 28.04.68, אשר בו נהרגו חנו גולדצווייג ואלי טיקטינסקי ז"ל וציינתי את העובדה שבסיירת חרוב הצעירה משרת נכד אחותו של טיקטינסקי, לביא שטרן, אשר ממשיך את דרכו של אלי ז"ל וגאה בכך מאד.

חשוב לי לציין כי בקעת הירדן אינה גזרת הפעילות של סיירת חרוב הנוכחית וראיתי חשיבות גדולה לחבר את החיילים הצעירים ליחידה של פעם ולאזור המיוחד הזה בו פעלנו בהיותנו אנו חיילים ביחידה. בסיום דברי התייחסתי לעובדה שבמרומי הסרטבה, ממש במקום בו ניצבנו אותה שעה, הוקם בימי אלכסנדר ינאי מבצר שמהווה בעיני את הסמל המובהק של תחילת התפוררות ממלכת החשמונאים - הישות היהודית העצמאית האחרונה שהייתה בארץ הזו טרם הקמת מדינת ישראל - תוצאת מאבקים פנימיים ומלחמת אחים שקרעה אותה מבפנים, ואם יש מסר שהייתי מבקש להעביר לדור הצעיר, הרי זו החשיבות של "ואהבת לרעך כמוך" חרף המחלוקות הקיימות בקרבנו. אסור לנו להגיע למלחמת אחים כי זה יהיה סופנו.

על פסגת הסרטבה - הכותב, נציג העמותה, מרצה על האתר וסיירת חרוב הוותיקה בפני מסיימי מסלול הסיירת הצעירה. צילום: לביא שטרן, סיירת חרוב

מסדר הענקת כנפי-הסיירת אל מול אתר ההנצחה לחללי חרוב ובהשתתפות נציגי העמותה ומשפחות מסיימי המסלול. צילום: יחיאל אקוע

כשדיברתי, התבוננתי ב"ילדים" הנפלאים האלה ושוב נוכחתי לדעת שגדל כאן דור נהדר שיוכל להמשיך לשאת את האלונקה הזו הנקראת "מדינת ישראל" על כתפיו.

לאחר מכן ירדנו בחזרה לאוכף והלכנו ברגל למועצה האזורית (חיילי הפלוגה הצעירה עם אלונקות על כתפיהם), שם המשפחות הנרגשות קבלו את פניהם וליוו אותם עד אתר ההנצחה, בו הסתיים המסע בשלוש קריאות "עלה" וכולם התפנו לטקס סוף מסלול וקבלת כנפי הסיירת.

למטה חיכו לי יחיאל אקוע (חברי לפלוגה ה', אוגוסט 72) ואורי כהן (פברואר 71), שניהם תושבי הבקעה, והאמת היא ששמחתי מאד לפגוש אותם שכן, השתתפות של שלושה מאנשי הסיירת הוותיקה בטקס המרגש הזה, בהחלט מעידה על החיבור בין עבר להווה, בין הדור הוותיק לדור הצעיר. יש המשכיות ושמחתי לגלות שלא נותקה השרשרת.

חנוכת ביה"ס הייעודי של סירת-חרוב בתל נוף

י. שי (שיבק) – (מ. 66)

חניכי ביה"ס, מאירועי ופעילות הסיירת המיתולוגית. כאן אנו שוב קוראים ליוצאי הסיירת להצטרף לקבוצת מרצי המור"ק. אין כלל ספק כי מפגשים אלה עם דור ההמשך יהוו נדבך נוסף בבניית הקשר המתמשך בין העמותה לסיירת-חרוב הצעירה והפעילה מאוד!!

ביום א' 29 אוגוסט 2021 נחנך בית הספר של סירת חרוב בבסיס תל-נוף. בית הספר יהיה מרכז ההדרכה הייעודי של הסיירת. בטקס הצנוע השתתפו מפקד זרוע היבשה (מז"י) האלוף יואל סטריק, מח"ט כפיר אל"מ שרון אלטיט וסגנו סא"ל אורן צבר (לשעבר), ממקימי סירת חרוב הצעירה ומפקדיה ובתפקידו זה מאבות הרעיון ומקימי ביה"ס, מפקד ביה"ס רס"ן דביר מרציאנו, מדריכים, מפקדים ולוחמים בסיירת-חרוב ונציגי העמותה.

אירוע המהווה גם משום "סגירת מעגל". בתחילת שנת 1966 הוקמה בבסיס תל-נוף סירת חרוב (בחלקו "הצנחני" – חט' 35). כשנה, היה הבסיס ביתה של היחידה. במרץ 1967 עברה הסיירת למפקדת פיקוד-המרכז (אז ברמלה), שם שכנה עד מלחמת ששת הימים (יוני 1967).

לי אישית, כאחד מראשוני סירת-חרוב, היה טקס חנוכת בית הספר של הסיירת אירוע ייחודי.

כבר בשני מפגשי הכרות עם המפקד הראשון של ביה"ס (רס"ן דביר מרציאנו) נתבקשנו לקיים הרצאות וסקירות מור"ק בפני

בצילום -

חנוכת ביה"ס (מרכז ההדרכה) של סירת חרוב, בתל-נוף
בגזירת סרט החנוכה התכבד ע"י הסיירת יו"ר העמותה תא"ל (מיל.) יהודה בר (י-ב)

עם י-ב' בחניכת המתקן החדש, מפקד מז"י האלוף יואל סטריק

צילום: רס"ר סירת-חרוב מ. מלול

כאן מסתיים גיליון 2 של חרוב – ביטאון העמותה

אם לא נעלה את הדברים ונתעדם כראוי, יאבדו לנו פרקי מור"ק, זיכרון הנופלים, אירועים ופעולות של יחידים ומסגרות וכיוב'. לכן, עוד טרם שבא לסיומו האחד - התחלנו כבר בפעילות לאיסוף חומר לבא אחריו, גיליון 3.

אנו קוראים ליוצאי הסיירת (הוותיקה והמתחדשת) להצטרף אלינו עם תיעוד כתוב ומצולם, בכתבות מור"ק אודות פעילות בשנות השירות בסיירת, דברים לזכרם של הנופלים, אירועי הווי, רוח היחידה, אקטואליה ממפגשי רעים של הפלוגות/מחזורים ועוד.....

להתראות בגיליון 3

צוות הביטאון